

Policy Capacity: A Scoping Review of Definitions, Conceptual Frameworks, Applications, and Future Research Directions

Prasongchai Setthasuravich

College of Politics and Governance,
Mahasarakham University, Thailand

Aphisit Pukdeewut

College of Politics and Governance,
Mahasarakham University, Thailand

Abstract

The concept of policy capacity emerges as a pivotal approach for improving the efficacy and flexibility of public policies. Despite its significance, ambiguity surrounds its definitions and applications within research. Therefore, this paper aims to explore definitions, conceptual frameworks, measurement tools, case examples, and propose future research directions on policy capacity. A scoping review was conducted to search for articles in the SCOPUS database, yielding 213 relevant articles, out of which 29 were screened and included in this review. The analysis is divided into two parts: the first part focuses on definitions, conceptual frameworks, and the measurement of policy capacity, covering 15 articles, while the second part deals with the practical application of concepts across four main categories—public health systems, environmental governance, public administration and social policy, and inter-organizational collaboration, encompassing a total of 14 articles. The research findings indicate that the definition of policy capacity extends beyond the policy implementation phase, covering all stages in the public policy process. The framework for analyzing policy capabilities comprises three dimensions of government sector capability—analytical, operational, and political capacities—integrated across three levels: individual, organizational, and structural, to collectively drive policy towards achieving its objectives. It was also found that there are at least two analytical frameworks that researchers can apply: the policy capability analysis framework, from the studies of Wu et al. (2017) and Brenton et al. (2023), and the policy capability measurement framework of Hartley and Zhang (2018), which presents a method for measuring capacity that is useful for more empirical analysis of policy capacity levels. Finally, this article presents research directions on policy capacity to guide researchers towards a deeper understanding and effective application of policy capacity frameworks in diverse contexts.

Keywords

policy capacity, scoping review, public policy process, public policy

CORRESPONDING AUTHOR

Prasongchai Setthasuravich, College of Politics and Governance, Mahasarakham University Khamriang District, Kantarawichai City, Mahasarakham Province, 44150Thailand Email: prasongchai.s@msu.ac.th
© College of Local Administration, Khon Kaen University. All rights reserved.

ความสามารถของนโยบาย : การทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับนิยาม กรอบแนวคิด การประยุกต์ใช้และทิศทางการวิจัยในอนาคต

ประสงค์ชัย เศรษฐสุริยชัย

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อภิสิทธิ์ รักดีวุฒิ

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ

แนวคิดเรื่องความสามารถของนโยบายเป็นวิธีการที่สำคัญในการปรับปรุงประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นของนโยบายสาธารณะ ถึงแม้แนวคิดนี้จะสำคัญ แต่ก็ยังมีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับนิยามและการนำไปประยุกต์ในการวิจัย ดังนั้นบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจนิยาม กรอบแนวคิด เครื่องมือการวัด ตัวอย่างกรณีศึกษา และนำเสนอทิศทางการวิจัยในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของนโยบาย โดยใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขตซึ่งดำเนินการค้นหาบทความจากฐานข้อมูล SCOPUS ทั้งนี้พบบทความที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 213 รายการ และมีเพียงบทความจำนวน 29 รายการเท่านั้นที่ผ่านการคัดกรองและถูกเลือกเข้าสู่การทบทวนวรรณกรรมนี้ การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นบทความที่มุ่งเน้นไปที่นิยาม กรอบทฤษฎี และการวัดความสามารถในนโยบาย จำนวนบทความ 15 รายการ และส่วนที่สองเป็นบทความนำแนวคิดไปใช้ในทางปฏิบัติในสี่หมวดหมู่หลัก ได้แก่ ระบบสาธารณสุข การจัดการปกครองด้านสิ่งแวดล้อม การบริหารงานภาครัฐและนโยบายทางสังคม และการร่วมมือระหว่างองค์กร จำนวน 14 บทความ ผลการวิจัยพบว่า นิยามความสามารถของนโยบายนั้นไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติเพียงอย่างเดียวแต่ยังครอบคลุมถึงขั้นตอนทั้งหมดในกระบวนการนโยบายสาธารณะ โดยกรอบการวิเคราะห์ความสามารถของนโยบายนั้น จะประกอบด้วยความสามารถของภาครัฐ 3 มิติ ได้แก่ ความสามารถด้านการวิเคราะห์ ความสามารถในการดำเนินงาน และความสามารถทางการเมือง ผสานเข้ากับโครงสร้างของภาครัฐใน 3 ระดับ ได้แก่ระดับบุคคล ระดับองค์กร ระดับโครงสร้าง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ พบว่ามีกรอบการวิเคราะห์อย่างน้อย 2 กรอบที่นักวิจัยสามารถประยุกต์ใช้ได้แก่ กรอบการวิเคราะห์ความสามารถของนโยบาย จากการศึกษาของ Wu et al., (2017) และ Brenton et al., (2023) และกรอบการวัดระดับของความสามารถของนโยบายของ Hartley และ Zhang (2018) ที่ได้นำเสนอวิธีการในการวัดความสามารถที่มีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ความสามารถของนโยบายในเชิงประจักษ์มากขึ้น สุดท้ายบทความชิ้นนี้ได้นำเสนอทิศทางการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถของนโยบายเพื่อเป็นแนวทางให้นักวิจัยเพิ่มความเข้าใจและประยุกต์ใช้กรอบการวิเคราะห์ความสามารถของนโยบายในบริบทที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ

ความสามารถของนโยบาย, การทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขต, กระบวนการนโยบายสาธารณะ, นโยบายสาธารณะ

บทนำ

ความสามารถของนโยบาย (Policy Capacity) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายที่มุ่งเน้นในเรื่องประสิทธิภาพของผู้มีส่วนร่วมกับนโยบายรวมถึงประสิทธิภาพของนโยบายสาธารณะ ความสามารถของนโยบายนั้นเป็นการสำรวจและประเมินถึง ความสามารถที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ (Analytical Capacity) การปฏิบัติงาน (Operational Capacity) และการเมือง (Political Capacity) ซึ่งได้ผสมผสานเข้ากับทักษะและทรัพยากรในโครงสร้างของภาครัฐทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ระดับบุคคล (Individual) ระดับองค์กร (Organization) ระดับโครงสร้างหรือระบบ (System) จากการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ในสาขานี้มักมาจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ขณะที่ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา งานวิจัยในด้านนี้ยังค่อนข้างจำกัด

ความสามารถของนโยบายได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากการบริหารงานของภาครัฐในปัจจุบันเผชิญกับความท้าทายที่มีความซับซ้อน (Complexity) เพิ่มขึ้น รวมถึงความคาดหวังของประชาชน (Citizen Expectations) ที่เพิ่มขึ้น โดยมีความคาดหวังว่า ภาครัฐจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านนโยบายต่าง ๆ การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของนโยบายยังเป็นพื้นฐานทางทฤษฎีสำคัญที่ช่วยให้ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ สามารถพัฒนารอบความคิด (Framework) และตัวแบบ (Model) ที่อธิบายกระบวนการตัดสินใจนโยบาย (Peters, 2015) การใช้ความสามารถของนโยบายเป็นกรอบวิเคราะห์ช่วยให้มองเห็นและเปรียบเทียบประสิทธิผลของนโยบายต่าง ๆ ในหน่วยงานแต่ละแห่ง โดยช่วยระบุปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ (Policy Success) หรือความล้มเหลว (Policy Failure) ของนโยบายนั้น ๆ นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์บทบาทของระบบการเมืองและการบริหารในการกำหนดผลลัพธ์ของนโยบาย แนวคิดนี้ยังเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) และการนำไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ทำให้สามารถระบุจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) ในกระบวนการนโยบายได้ (Anderson, 1996) กรอบการวิเคราะห์นี้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้กำหนดนโยบาย (Policymakers) ตรวจสอบจุดแข็งและจุดอ่อนของพวกเขาเอง สิ่งนี้มีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของนโยบายและสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินนโยบาย (Bakvis, 2000)

การวิเคราะห์ความสามารถของนโยบายช่วยให้ภาครัฐสามารถจัดการกับความท้าทายในการบริหารประเทศที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการเพิ่มความชอบธรรมและการสร้างการยอมรับสำหรับนโยบาย การกระตุ้นให้เกิดการปรับตัว และสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนกับภาครัฐ เพื่อนำไปสู่การบริหารประเทศที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ ความสามารถของนโยบายยังเป็นการรอบในการทำความเข้าใจกระบวนการนโยบาย การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ การประเมินผลลัพธ์ และการให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงนโยบาย การประยุกต์และการนำองค์ความรู้เกี่ยวกับความสามารถของนโยบายไปใช้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสร้างสังคมที่สามารถยืดหยุ่น มีความเสมอภาค และความยั่งยืนยิ่งขึ้น ดังนั้น การพัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพและการใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับความสามารถของนโยบายจึงมีผลกระทบที่สำคัญต่อทั้งสังคมและสาขาวิชาโดยเฉพาะรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะอีกด้วย

หนึ่งในปัญหาหลักของแนวคิดความสามารถของนโยบาย คือความไม่ชัดเจน (Unclear) ในการนิยามคำจำกัด (Definitions) ความที่ก่อให้เกิดผลเสียหลายประการหากไม่มีการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้คำนิยามที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความคลุมเครือ (Ambiguity) ในการนิยามความหมายของคำว่า “ความสามารถของนโยบาย” สิ่งนี้ทำให้เกิดความสับสน (Confusion) และการตีความที่แตกต่างกันในหมู่นักวิจัย (Researchers) และผู้ปฏิบัติ (Practitioners) นักวิจัยบางกลุ่มอาจมองจากมุมมองของภาครัฐ (Public Sector Perspective) เพียงอย่างเดียว ในขณะที่บางกลุ่มให้คำนิยามที่ครอบคลุมไปถึงภาคเอกชน (Private Sector) ด้วย ความหลากหลายในการนิยามนี้ส่งผลให้ขอบเขตความหมายและองค์ประกอบของแนวคิดความสามารถของนโยบายมีความซับซ้อน (Complexity) และทับซ้อนกัน (Overlapping) จากความไม่ชัดเจนในการนิยามของแนวคิดนี้ ย่อมส่งผลเสียต่อการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในทั้งระดับนโยบาย (Policy Level) และการบริหารจัดการ (Management Level) ความไม่ชัดเจนในการนิยามอาจทำให้องค์กรหรือหน่วยงานตีความความหมายในแบบเฉพาะหรือกว้างเกินไป ส่งผลให้การนำแนวคิดไปใช้ไม่มีประสิทธิภาพ บิดเบือนจากความตั้งใจเดิม หรือนำไปสู่การปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนได้

ประโยชน์ของแนวคิดความสามารถของนโยบาย คือ การช่วยให้ภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกรอบแนวคิดนี้จะประกอบไปด้วยมิติด้านความสามารถในการวิเคราะห์ ความสามารถในการดำเนินงาน และความสามารถทางการเมือง ผูกกับโครงสร้างระดับบุคคล ระดับองค์กร และระดับโครงสร้าง เมื่อนำมาผสานกันอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ภาครัฐมีศักยภาพในการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้ แนวคิดความสามารถของนโยบายยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินและวิเคราะห์ศักยภาพของภาครัฐในการกำหนดและดำเนินนโยบาย ช่วยให้สามารถระบุจุดอ่อน จุดแข็งและปัญหาอุปสรรคในแต่ละมิติ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อไป อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้ก็ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ต้องคำนึงถึง เช่น ความไม่ชัดเจนในนิยามและคำจำกัดความที่อาจก่อให้เกิดความสับสนในการตีความและนำไปประยุกต์ใช้ รวมถึงความซับซ้อนของกรอบแนวคิดที่อาจทำให้เกิดความยุ่งยากในการวิเคราะห์และประเมินผล นอกจากนี้แนวคิดนี้อาจให้น้ำหนักไปที่บทบาทของภาครัฐมากเกินไป โดยมองข้ามบทบาทของภาคส่วนอื่น ๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ความสำเร็จของนโยบายต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ด้วยเหตุนี้ การสำรวจและทบทวนวรรณกรรมเพื่อระบุคำนิยามที่ชัดเจน มีความหมายแน่นอน และได้รับการยอมรับร่วมกันของความสามารถของนโยบายจึงมีความสำคัญยิ่ง คำนิยามที่ชัดเจนจะสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน (Common Understanding) และเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ และยังเหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย การสำรวจนี้ยังช่วยระบุว่าแนวคิดความสามารถของนโยบายสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านนโยบายหรือสาขานโยบายต่าง ๆ ได้อย่างไร ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาและปรับใช้แนวคิดนี้กับนโยบายสาธารณะและการบริหารบริหารงานภาครัฐ (Public Policy and Administration) เพื่อให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อสภาพปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจคำนิยาม กรอบแนวคิด การวัดความสามารถ และกรณีศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของนโยบาย จากวิธีการทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขต

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาในบทความนี้ประกอบด้วยการทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขต (Scoping Review) กระบวนการนี้เป็นกระบวนการรวบรวมและประเมินข้อมูลทางวิชาการอย่างเป็นระบบ เพื่ออธิบายขอบเขตของความรู้เกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นเฉพาะโดยในบทความนี้จะเป็นการทบทวนวรรณกรรมเพื่อรวบรวมการศึกษาแนวคิดความสามารถของนโยบายในครั้งก่อนหน้าที่ได้มีการกล่าวถึงนิยามและกรอบแนวคิด รวมทั้งกรณีศึกษาของการนำแนวคิดนี้ไปสู่อการปฏิบัติ ที่ทำให้ได้ทราบถึงขอบเขตของการศึกษาและการนำแนวคิดนี้ไปใช้ว่ามีความก้าวหน้าและมีการพัฒนาองค์ความรู้ไปในระดับใดแล้ว

ในบทความนี้การทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขต ได้ถูกนำมาใช้เพื่อรวบรวมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดความสามารถของนโยบายจากการศึกษาก่อนหน้านี้ โดยรวมถึงการกล่าวถึงนิยามกรอบแนวคิด การวัด กรณีศึกษาของการประยุกต์ใช้แนวคิด และฉายภาพรวมเกี่ยวกับการพัฒนาและการนำไปใช้ขององค์ความรู้ในด้านนี้ การทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขต ถือว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมและสำคัญสำหรับการสำรวจและรวบรวมองค์ความรู้ในหัวข้อที่ยังเป็นเรื่องใหม่และยังไม่มีมีการทบทวนอย่างครอบคลุม Arksey และ O'Malley (2005) ได้ชี้แจงว่า การทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขต มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอภาพรวมของหัวข้อที่สนใจ ระบุขอบเขตและประเด็นหลัก ขณะที่ Levac และคณะ (2010) เน้นย้ำว่า การทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขต เหมาะสำหรับหัวข้อที่ยังไม่มีการสำรวจครอบคลุมหรือเป็นประเด็นที่ยังมีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับองค์ความรู้และการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่า การทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขต เป็นวิธีที่เหมาะสมในการรวบรวมและประเมินข้อมูลทางวิชาการเพื่ออธิบายขอบเขตของความรู้เกี่ยวกับแนวคิดความสามารถของนโยบาย นำไปสู่การระบุช่องว่างขององค์ความรู้และช่วยในการพัฒนานิยามและกรอบแนวคิดที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการวิจัยในอนาคต แต่ข้อจำกัดที่พึงระวังของวิธีการนี้ เช่น การสังเคราะห์และวิเคราะห์อาจขาดความลึกซึ้ง เนื่องจากเป็นการทบทวนแบบที่มุ่งสำรวจแนวคิดและประเด็นหลัก แต่ไม่ได้วิเคราะห์อย่างละเอียดลึกซึ้งเหมือนวิธีการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ เนื่องจากไม่มีการกำหนดเกณฑ์ประเมินคุณภาพงานวิจัยที่นำมาทบทวนอย่างชัดเจน และมีโอกาสเกิดอคติในการคัดเลือก สังเคราะห์ และวิเคราะห์มากกว่าวิธีการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบที่มีกระบวนการเป็นระบบมากกว่า

ขั้นตอนการทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขตแสดงไว้ในแผนภาพที่ 1 โดยใช้วิธีการตามโครงสร้าง PRISMA ค้นหาจากฐานข้อมูล SCOPUS ด้วยคำค้นที่กำหนดข้างต้น ได้พบบทความจำนวน 213 รายการ การคัดเลือกเริ่มต้นด้วยการใช้ตัวกรองของฐานข้อมูล Scopus โดยกำหนดเงื่อนไขดังนี้ (1) บทความวิจัยที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี 2000 – 2023 (2) บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารเท่านั้น และ (3) บทความที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ จากขั้นตอนนี้เหลือบทความ 148 รายการที่เข้าข่ายสำหรับการทบทวนต่อ จากนั้นกระบวนการคัดเลือกต่อไปมุ่งเน้นไปที่บทความที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดความสามารถของนโยบาย ลดจำนวนลงเหลือ 101 รายการ ต่อมาคัดเลือกบทความที่กล่าวถึงมิติต่าง ๆ ของแนวคิดความสามารถของนโยบาย จำนวนลดลงเหลือ 62 รายการ และสุดท้ายเลือกบทความที่มุ่งเน้นไปที่บริบทของแนวคิดความสามารถของนโยบายโดยตรง จำนวนลดลงเหลือ 29 รายการ ดังนั้นจะมีบทความทั้งสิ้น 29 รายการ ได้ถูกเลือกให้รวมอยู่ในการทบทวนวรรณกรรมนี้ เพื่อสำรวจขอบเขตของแนวคิดความสามารถของนโยบาย การใช้เกณฑ์การคัดเลือกที่เข้มงวดนี้ช่วยให้การทบทวนวรรณกรรมมีความเป็นระบบและเน้นย้ำไปที่การศึกษาที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องกับหัวข้อการศึกษาอย่างแท้จริง

สำหรับการทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนดขอบเขตนี้จะเริ่มจากการกำหนดคำถามวิจัยเพื่อสำรวจลักษณะของนิยาม กรอบแนวคิด การวัด และกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดความสามารถของนโยบาย โดยเริ่มจากการค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลระดับนานาชาติ SCOPUS โดยใช้คำค้นหา (Keywords) ได้แก่ “Policy” AND “Capacity” OR “Policy” AND “Capacity” AND “Theory” OR “Policy” AND “Capacity” AND “Framework” OR “Policy” AND “Capacity” AND “Applications” OR “Policy” AND “Capacity” AND “Implementation”

สำหรับเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria) แบ่งเป็น 5 ข้อ ได้แก่ (1) เป็นการศึกษาที่วิเคราะห์แต่ละมิติของแนวคิดความสามารถของนโยบาย (2) ครอบคลุมการใช้แนวคิดนี้ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับหน่วยงานไปจนถึงระดับประเทศ และรวมถึงทุกกระบวนการของการพัฒนานโยบาย (3) เป็นบทความวิจัย (Research Papers) หรือบทความการทบทวนวรรณกรรม (Review Papers) (4) ต้องเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น และ (5) เป็นบทความที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ถึง 2023

ส่วนเกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) จะออกแบ่งเป็น 4 ข้อ ได้แก่ (1) เนื้อหางานวิจัยไม่เกี่ยวข้องกับมิติใด ๆ ของแนวคิดความสามารถของนโยบาย (2) งานวิจัยไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ความสามารถของนโยบาย แต่มุ่งเน้นประเด็นอื่น เช่น กระบวนการออกแบบนโยบาย การประเมินผลนโยบาย (3) เป็นงานที่ตีพิมพ์ก่อนปี ค.ศ. 2000 และ (4) เป็นงานวิจัยที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ

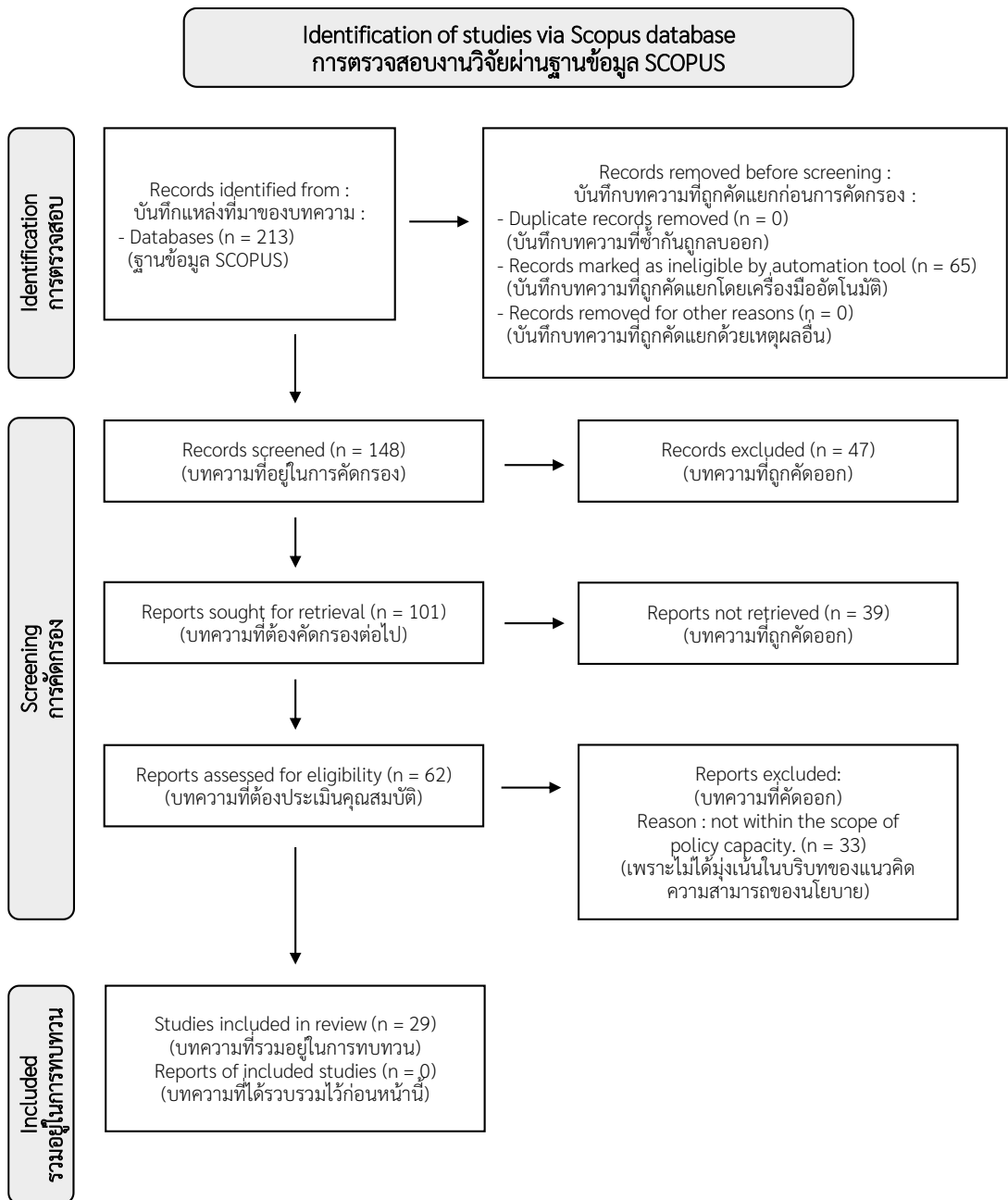

Figure 1. PRISMA Flow Diagram for the Scoping Review

ผลการศึกษา

ภาพรวมของงานวิจัย

จากกระบวนการทบทวนวรรณกรรมตามวิธีการที่กำหนดไว้ในหัวข้อวิธีการศึกษา ทำให้ได้กลุ่มของงานวิจัยที่นำมาใช้ในการทบทวนกรอบแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวถึงนิยาม กรอบแนวคิด และการวัดความสามารถของนโยบาย โดยอีกหนึ่งกลุ่มจะกล่าวถึงกรณีศึกษาที่นำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับระบบสาธารณสุข การจัดการปกครองด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายสาธารณะ และความร่วมมือระหว่างองค์กร รวมทั้งสิ้น 29 บทความ ดังแสดงในตารางที่ 1 (Table 1)

Table 1. Categories of Articles Included in the Review

หมวดหมู่ (Categories)	จำนวนบทความ (Number of articles)
นิยาม กรอบแนวคิด และการวัด (Definition, Theoretical Framework, and Measurement)	15
1) นิยามของความสามารถของนโยบาย (Definitions)	12
2) กรอบแนวคิดความสามารถของนโยบาย (Theoretical Frameworks)	2
3) การวัดความสามารถของนโยบาย (Measuring Policy Capacity)	1
การนำแนวคิดความสามารถของนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Applying the concept of policy capacity in practice)	14
1) การประยุกต์ใช้กับประเด็นด้านระบบสาธารณสุข (Applications to the Public Health System)	3
2) การประยุกต์ใช้กับประเด็นการจัดการปกครองด้านสิ่งแวดล้อม (Application to Environmental Governance)	3
3) การประยุกต์ใช้กับการบริหารงานภาครัฐและนโยบายทางสังคม (Application to Public Administration and Social Policy)	5
4) การประยุกต์ใช้กับความร่วมมือระหว่างองค์กร (Application to Inter-Organizational Collaboration)	3

ในกลุ่มแรกประกอบด้วยงานวิจัยที่มุ่งเน้นไปที่กรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถของนโยบาย แบ่งออกเป็นสามประเภทหลัก คือ นิยาม กรอบแนวคิด และการวัดความสามารถของนโยบาย มีจำนวนทั้งหมด 15 บทความ งานวิจัยเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับแนวคิดนี้และสนับสนุนการพัฒนานิยามและกรอบแนวคิดที่มีความชัดเจนมากขึ้น

กลุ่มที่สองประกอบด้วยงานวิจัยที่เกี่ยวกับกรณีศึกษาที่ได้นำแนวคิดความสามารถของนโยบายไปประยุกต์ใช้ในหลากหลายสาขา เช่น ระบบสาธารณสุข การจัดการปกครองด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายสาธารณะ และความร่วมมือระหว่างองค์กร มีจำนวนทั้งหมด 14 บทความ การวิจัยเหล่านี้มีความสำคัญในการสะท้อนความเป็นไปได้และการใช้งานของแนวคิดในทางปฏิบัติ ทั้งยังช่วยเน้นย้ำถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการนำไปใช้ รวมทั้งเสนอแนวทางในการปรับปรุงและการพัฒนาเพิ่มเติม

สรุปได้ว่า การรวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยจากทั้งสองกลุ่มนี้ให้ภาพรวมที่ครอบคลุมทั้งในแง่ของทฤษฎีและการประยุกต์ใช้แนวคิดความสามารถของนโยบายในสถานการณ์จริง การศึกษานี้ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับแนวคิดความสามารถของนโยบายและมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะในการสร้างกรอบทฤษฎีที่เข้มแข็งและมีความชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการในการวัดและประเมินความสามารถของนโยบายที่แม่นยำและเหมาะสมกับบริบทที่หลากหลายต่อไป

นิยามของความสามารถของนโยบาย

แนวคิดความสามารถของนโยบายนั้น ได้ถูกนิยามและกล่าวถึงตามทัศนะและมุมมองที่มีความหลากหลายมาจากช่วงเวลาและกระแสของการศึกษาในขณะนั้น ซึ่งคำนิยามเหล่านี้ได้ถูกจัดกลุ่มออกเป็นสองกลุ่มหลัก ดังนี้

กลุ่มที่ 1: ความสามารถในการตัดสินใจของภาครัฐ

คำนิยามในกลุ่มนี้เน้นไปที่ความสามารถของภาครัฐในการตัดสินใจเลือกและจัดสรรทรัพยากรอย่างชาญฉลาด เพื่อนำไปสู่เป้าหมายร่วมกันของสาธารณะและการปรับตัวของนโยบายตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น

การนิยามของ Painter & Pierre (2005) ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิดความสามารถของนโยบายว่าหมายถึงความสามารถของภาครัฐในการรวบรวมทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการตัดสินใจเลือกอย่างชาญฉลาดและกำหนดทิศทางสำหรับการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกันของสาธารณะ (Shared Public Values) และได้ให้นิยามอีกนัยยะว่าเป็นความสามารถในการปรับตัวของนโยบาย (Policy Adjustment) เมื่อสภาพแวดล้อมที่นโยบายถูกนำไปใช้มีความเปลี่ยนแปลง

ในขณะที่ Allred et al., (2021) มองว่าความสามารถของนโยบายประกอบด้วยทักษะและความสามารถที่จำเป็นในการทำหน้าที่ด้านนโยบาย เช่น การกำหนดรูปแบบ การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติ โดยความรู้และความสามารถของผู้มีอำนาจตัดสินใจในนโยบายจะมีส่วนช่วยให้พวกเขาสามารถสร้างผลลัพธ์เชิงนโยบายที่ต้องการ

ในทำนองเดียวกัน Brenton et al., (2023) นิยามคำว่า ความสามารถของนโยบายคือความสามารถในการคาดการณ์และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดเกี่ยวกับนโยบาย สร้างวิธีการเพื่อดำเนินการตามนโยบาย แสวงหาและจัดการทรัพยากร และประเมินสภาพการณ์ในปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการในอนาคต

จากการนิยามที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงในข้างต้นทำให้พบได้ว่าแนวคิดความสามารถของนโยบายในกลุ่มนี้ จะเน้นการอธิบายแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการตัดสินใจของภาครัฐเป็นหลัก เช่นการตัดสินใจเลือกและกำหนดวิธีการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือการตัดสินใจเลือกอย่างชาญฉลาดในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกันของสาธารณะ

กลุ่มที่ 2: บทบาทในการวิเคราะห์และความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง

กลุ่มที่สองของการนิยามความสามารถของนโยบายเน้นไปที่บทบาทในการวิเคราะห์และความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะภาครัฐ แต่ขยายไปถึงการประสานความรู้และความสามารถจากฝ่ายต่างๆ เพื่อผลักดันเป้าหมายร่วมในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ระบุถึงส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ (Analytical Capacity) การดำเนินงาน (Operational Capacity) และการเมือง (Political Capacity) ซึ่งทั้งหมดนี้เชื่อมโยงกันในบริบทของนโยบายผ่านหน่วยงานต่าง ๆ และกระบวนการนโยบาย ตัวอย่างเช่น

Gleeson et al., (2011) ได้กล่าวถึงแนวคิดความสามารถของนโยบาย ว่าเป็นความสามารถสำหรับการพัฒนาและการนำนโยบายไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถด้านนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ จะหมายถึงโครงสร้างองค์กร กระบวนการ และวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและการนำนโยบายที่มีประสิทธิภาพไปใช้จริง

ต่อมา Forest et al., (2015) ได้ขยายขอบเขตของคำนิยามโดยเพิ่มเติมบทบาทของผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง ที่เกี่ยวข้องกันนโยบาย โดยเสนอว่า ความสามารถของนโยบายสามารถกล่าวได้อย่างง่าย ว่าเป็นความสามารถของภาครัฐและผู้มีบทบาท “สาธารณะ” อื่น ๆ ในการวางแผน พัฒนาคำเนินการ และประเมินแนวทางแก้ไขที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาส่วนรวม

ในทำนองเดียวกันกับคำนิยามของ Denis et al., (2015) ที่อธิบายว่าความสามารถของนโยบายเป็นมากกว่าความสามารถในการวิเคราะห์ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ตั้งแต่ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้เชิงปฏิบัติการ ไปจนถึงความรู้ทางวิทยาศาสตร์และทางเทคนิค ที่สนับสนุนกระบวนการนโยบายทั้งหมด

Wu et al., (2017) ได้เสนอนิยามโดยได้เพิ่มเติมระดับของการวิเคราะห์ที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยมองว่า ความสามารถของนโยบายนั้นเป็นสมรรถนะและความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นผลมาจากการผสมผสานทักษะและทรัพยากรในโครงสร้างของภาครัฐทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ระดับบุคคล (Individual) ระดับองค์กร (Organization) ระดับโครงสร้างหรือระบบ (System) ทำให้การสร้างนโยบายมีความสมเหตุสมผลจากการจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับการดำเนินนโยบาย จึงทำให้ให้นโยบายมีประสิทธิภาพและได้รับการสนับสนุนทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการผสมผสานความสามารถนี้มาจากระดับโครงสร้างของภาครัฐที่แตกต่างกันและไม่สามารถแยกออกจากกันได้ Wu et al., (2017) เห็นว่าแนวคิดความสามารถของนโยบายนี้ได้ขยายจากภาครัฐไปสู่ผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองรายอื่น เช่น พรรคการเมือง ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยทักษะและความสามารถของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถของภาครัฐในการดำเนินนโยบาย และแม้ว่ารัฐบาลจะเป็นผู้มีความสำคัญในกระบวนการนโยบาย แต่ก็ต้องคำนึงถึงความสำคัญและบทบาทของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองรายอื่นในการกำหนดนโยบายด้วย การทำงานร่วมกันระหว่างระบบหรือองค์กรในโครงสร้างการบริหารของภาครัฐทั้ง 3 ระดับ และความสามารถของแต่ละฝ่าย ส่งผลอย่างมากต่อขีดความสามารถของนโยบายและความสามารถขององค์กร ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ด้วย

ต่อมา Cunha Saddi et al. (2018) ได้เพิ่มเติมขอบเขตของนิยามทั้งหมดข้างต้น โดยเน้นไปที่มิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของนโยบาย โดยได้ให้นิยามของความสามารถของนโยบายว่าเป็นความสามารถที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ (Analytical Capacity) การดำเนินงาน (Operational Capacity) และการเมือง (Political Capacity) โดยสามสิ่งนี้เชื่อมโยงกับองค์ประกอบแต่ละส่วนภายในบริบทของนโยบาย (เช่น หน่วยงาน หรือโครงสร้างของการบริหาร) และครอบคลุมขั้นตอนทั้งหมดของกระบวนการนโยบาย

จากการสำรวจคำนิยามที่มีอยู่เกี่ยวกับแนวคิดความสามารถของนโยบาย พบว่า ในอดีตนักวิจัยมักมุ่งเน้นไปที่ความสามารถของภาครัฐในการรวบรวมทรัพยากรและการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การอธิบายของ Painter & Pierre (2005) ที่มองความสามารถของนโยบายในแง่ของการรวบรวมทรัพยากรและการตัดสินใจเลือกอย่างชาญฉลาด เป็นต้น ต่อมา Wu et al., (2017) ได้ขยายความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับแนวคิดความสามารถของนโยบาย โดยไม่จำกัดเฉพาะบทบาทของภาครัฐเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้เล่นทางการเมืองและสาธารณะรายอื่นที่มีบทบาทในปริณิถนาการทางการเมือง การมองเห็นนี้เปิดโอกาสให้เกิดการร่วมมือและการผสมผสานความสามารถของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อผลักดันนโยบายให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ Cunha Saddi et al., (2018) ยังได้ขยายขอบเขตของความสามารถของนโยบายไปยังมิติที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ การปฏิบัติงาน และการเมือง แสดงให้เห็นว่าความสามารถของนโยบายไม่เพียงแต่อยู่ในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรของภาครัฐเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้เล่นรายอื่นในกระบวนการนโยบายอีกด้วย สรุปได้ว่า ความสามารถของนโยบาย หมายถึง การรวมกันของทักษะและความสามารถหลากหลายที่จำเป็นสำหรับกระบวนการนโยบายทั้งหมด ทั้งในด้านการตัดสินใจและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพของภาครัฐ รวมไปถึงความร่วมมือและการวิเคราะห์จากผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม และภาคสาธารณะอื่น ๆ ความสามารถนี้รวมความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ (Analytical Capacity) การดำเนินงาน (Operational Capacity) และการเมือง (Political Capacity) ซึ่งช่วยให้ภาครัฐสามารถสร้าง ดำเนินการ และปรับปรุงนโยบายได้อย่างเหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายร่วมของสาธารณะและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในกระบวนการนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของนโยบาย

กรอบแนวคิดความสามารถของนโยบาย

การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของนโยบายได้นำไปสู่การพัฒนากรอบการวิเคราะห์อย่างน้อยสองแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ กรอบการวิเคราะห์ของ Wu et al., (2017) เป็นกรอบที่มีความครอบคลุมมิติความสามารถ โดยผนวกเข้ากับโครงสร้างองค์กรภาครัฐในทุกระดับ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง และกรอบการวิเคราะห์ของ Brenton et al., (2023) นำเสนอแนวทางการวิเคราะห์แบบมุ่งเน้นการแก้ปัญหา ทำให้การประเมินมีความเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น เหมาะสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทเฉพาะ ซึ่งทั้งสองกรอบการวิเคราะห์นี้ช่วยปิดช่องว่างในการเข้าใจและกำหนดขีดความสามารถของนโยบาย โดยทำหน้าที่เป็นฐานรากในการกำหนดและอธิบายนิยามของแนวคิดความสามารถของนโยบาย โดยเน้นทั้งการวิเคราะห์ความสามารถในด้านต่าง ๆ และการประเมินผลการดำเนินนโยบายในบริบทที่หลากหลาย กรอบการวิเคราะห์เหล่านี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนานโยบายให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

กรอบการวิเคราะห์ความสามารถของนโยบายของ Wu et al., (2017)

แผนภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่าความสามารถของนโยบายไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแต่การกำหนดนโยบายเท่านั้น แต่ครอบคลุมกระบวนการนโยบายทั้งหมด ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลของนโยบาย โดยเป็นการแสดงให้เห็นว่าปัญหาในการบริหารงานที่ซับซ้อนเป็นสิ่งที่ภาครัฐต้องพบในการปฏิบัติหน้าที่ด้านนโยบาย ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของการบริหาร สุดท้ายคือความสามารถในการดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่ง ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการดำเนินงานในด้านอื่น ๆ จะมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน จึงต้องมีการเปิดโอกาสให้มีการดึงความสามารถและทรัพยากรจากผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองรายอื่นที่อยู่ในปริณทลทางการเมืองเดียวกัน

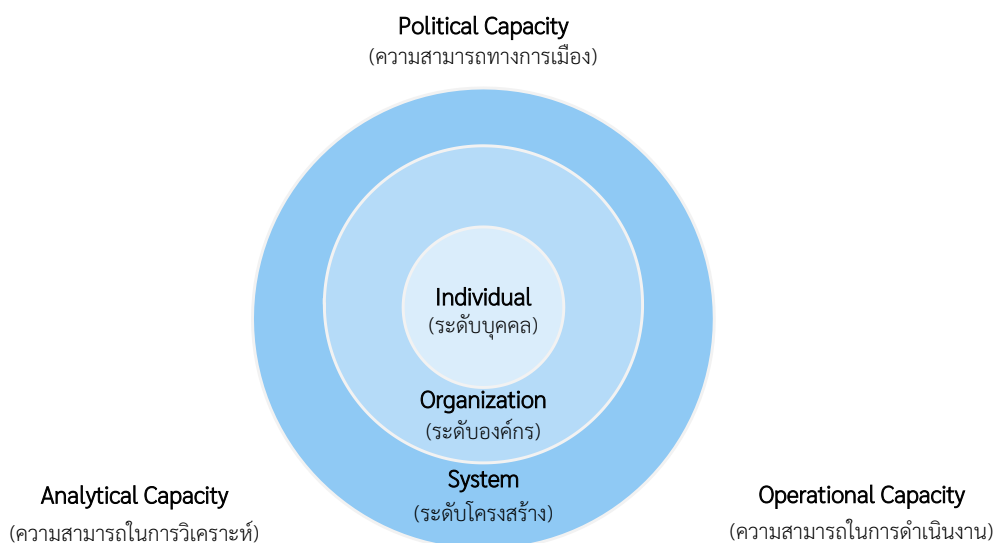

Figure 3. Relationship Between Government Work Structure and Capacity Dimensions

Source: Adapted from Wu et al. (2017)

แม้ว่ามิติความสามารถในระดับของการวิเคราะห์ ระดับการดำเนินงาน และระดับการเมือง จะมีความเชื่อมโยงกัน แต่สามสิ่งนี้อยู่ภายใต้บริบทของการนำมาใช้ในกระบวนการนโยบายที่แตกต่างกัน และการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายของมิติความสามารถทั้งสามข้อไม่สามารถนำมาใช้ทดแทนกันได้ ซึ่งบทบาทของแต่ละมิติความสามารถจะมีแตกต่างกัน คือ มิติความสามารถด้านการวิเคราะห์จะช่วยให้การดำเนินการตามนโยบายนั้นมีความสมเหตุสมผล ส่วนมิติความสามารถด้านการดำเนินงานช่วยให้สามารถจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามนโยบายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมิติความสามารถด้านการเมืองจะช่วยให้ได้รับความชอบธรรมจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและช่วยรักษาการสนับสนุนทางการเมืองสำหรับการดำเนินนโยบาย (Wu et al., 2017) ซึ่งสามารถอธิบายมิติของความสามารถแต่ละด้าน ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 2 (Table 2)

Table 2. Policy Capacity: Skills and Resources

Levels of resources and capabilities (ระดับของทรัพยากรและความสามารถ)	Skills and competences (มิติของทักษะและความสามารถ)		
	Analytical (ด้านการวิเคราะห์)	Operational (ด้านการดำเนินงาน)	Political (ด้านการเมือง)
Individual (ระดับปัจเจกบุคคล)	Individual analytical capacity (ความสามารถในการวิเคราะห์ของบุคคล)	Individual operational capacity (ความสามารถในการดำเนินงานของบุคคล)	Individual political capacity (ความสามารถทางการเมืองของบุคคล)
Organizational (ระดับองค์กร)	Organizational analytical capacity (ความสามารถในการวิเคราะห์ขององค์กร)	Organizational operational capacity (ความสามารถในการดำเนินงานขององค์กร)	Organizational political capacity (ความสามารถทางการเมืองขององค์กร)
Systemic (ระดับโครงสร้างหรือความเป็นระบบ)	Systemic analytical capacity (ความสามารถในการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ)	Systemic operational capacity (ความสามารถในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ)	Systemic political capacity (ความสามารถทางการเมืองของระบบ)

Source: Adapted from Wu et al. (2017)

มิติความสามารถด้านการวิเคราะห์

- ระดับปัจเจกบุคคล: ประกอบด้วยความสามารถในการวิเคราะห์และใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในกระบวนการวางแผนและการนำนโยบายไปปฏิบัติ พร้อมทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย
- ระดับองค์กร: ความพร้อมของบุคลากรที่มีทักษะการวิเคราะห์ การมีระบบการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และความมุ่งมั่นขององค์กรในการสร้างและดำเนินนโยบาย
- ระดับโครงสร้าง: การมีฐานความรู้จากหลากหลายศาสตร์ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการศึกษาปรากฏการณ์สังคม ทำให้ผู้กำหนดนโยบายสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญเพื่อวิเคราะห์และสร้างนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มิติความสามารถด้านการดำเนินงาน

- ระดับปัจเจกบุคคล: ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารสนเทศมีความสำคัญอย่างมากต่อความสามารถด้านนโยบายโดยรวมของภาครัฐ
- ระดับองค์กร: วิธีการปฏิบัติงานและค่านิยมของหน่วยงานภาครัฐ และสภาพแวดล้อมภายในองค์กรสามารถสะท้อนถึงผลลัพธ์การดำเนินงานนโยบาย

- ระดับโครงสร้าง: ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการแก้ไขปัญหาอย่างร่วมมือ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมของนโยบายขยายกว้างขึ้นและเพิ่มขีดความสามารถของนโยบาย

มิตีความสามารถด้านการเมือง

- ระดับปัจเจก: ผู้กำหนดนโยบายต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเมืองในการที่จะกำหนดนโยบายให้ตรงต่อความต้องการของสังคมและแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด
- ระดับองค์กร: ภาครัฐต้องเปิดรับความเห็นของทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการบอกกล่าวถึงปัญหาและหาทางออกของปัญหานั้น ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางการเมืองได้มากขึ้น
- ระดับโครงสร้าง: การสร้างสภาพแวดล้อมของนโยบายที่มีพื้นฐานจากการมีส่วนร่วม จะเป็นสิ่งที่สร้างความชอบธรรมให้แก่นโยบายและการได้รับความไว้วางใจจากประชาชน

ทั้งนี้ สำหรับแนวทางในการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดความสามารถของนโยบาย ของ Wu et al., (2017) นั้น ควรประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนพื้นฐาน ได้แก่

- ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความเข้าใจในกรอบแนวคิด: การวิจัยเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิตีความสามารถทั้งสามประเภท (การวิเคราะห์ การดำเนินงาน และการเมือง) และการผสมผสานมิติเหล่านี้เข้ากับโครงสร้างการทำงานของภาครัฐ
- ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล: ขั้นตอนนี้เน้นไปที่การรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพื่อประเมินความสามารถของนโยบายในบริบทของการวิจัย โดยอาจใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ หรือการวิเคราะห์เอกสาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การวิจัยและบริบทที่กำหนด
- ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล: นักวิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้เพื่อประเมินความสามารถของนโยบาย ขั้นตอนนี้รวมถึงการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ที่เหมาะสมเพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนในกระบวนการนโยบาย และเสนอแนวทางเพื่อเพิ่มศักยภาพและการปรับปรุงกระบวนการดังกล่าว
- ขั้นตอนที่ 4 การให้ข้อเสนอแนะและการตีความผลการวิจัย: จากผลการวิเคราะห์ นักวิจัยจะตีความและสรุปความสามารถของนโยบายในบริบทการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังรวมถึงการให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถของนโยบาย เพื่อดำเนินการปรับปรุงและยกระดับผลลัพธ์ของนโยบายให้ดียิ่งขึ้น

กรอบการวิเคราะห์ความสามารถของนโยบายของ Brenton et al., (2023)

กรอบการวิเคราะห์ของ Brenton et al., (2023) เสนอการมองความสามารถของนโยบายในบริบทการทำงานของภาครัฐผ่าน 3 มิติหลัก ดังแสดงในแผนภาพที่ 4 ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ทุนในการบริหาร (Administrative Capital) หมายถึงความสามารถของระบบบริหารภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากร การจัดสรรงบประมาณ และการดำเนินนโยบายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ทุนในการบริหารจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างและดำเนินนโยบายสาธารณะที่มีประสิทธิผล (2) การจัดการกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้น (Contingent Political Management) คือ ความสามารถในการตอบสนองและจัดการกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่ไม่คาดคิด รวมถึงการนำเสนอนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาความชอบธรรมและการสนับสนุนจากประชาชน (3) ความคาดหวัง / ความพึงพอใจที่มีต่อภาครัฐ (Expectations / Satisfaction) มิติดังกล่าวสะท้อนถึงความต้องการและความคาดหวังของประชาชนต่อการดำเนินงานของภาครัฐ รวมถึงความพึงพอใจในผลลัพธ์ของนโยบายสาธารณะ มิติดังกล่าวเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการกำหนดนโยบาย ทั้ง 3 มิติข้างต้นนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับอุปสงค์ที่หมายถึงความกดดันและข้อเรียกร้องทางการเมือง (Pressing Public and Political Demands) และอุปทานที่หมายถึงข้อจำกัด (Constraints) ความสามารถในการกระจายงบประมาณ (Competencies Budgets/Distribution) ในระบบนโยบาย โดยสามารถอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

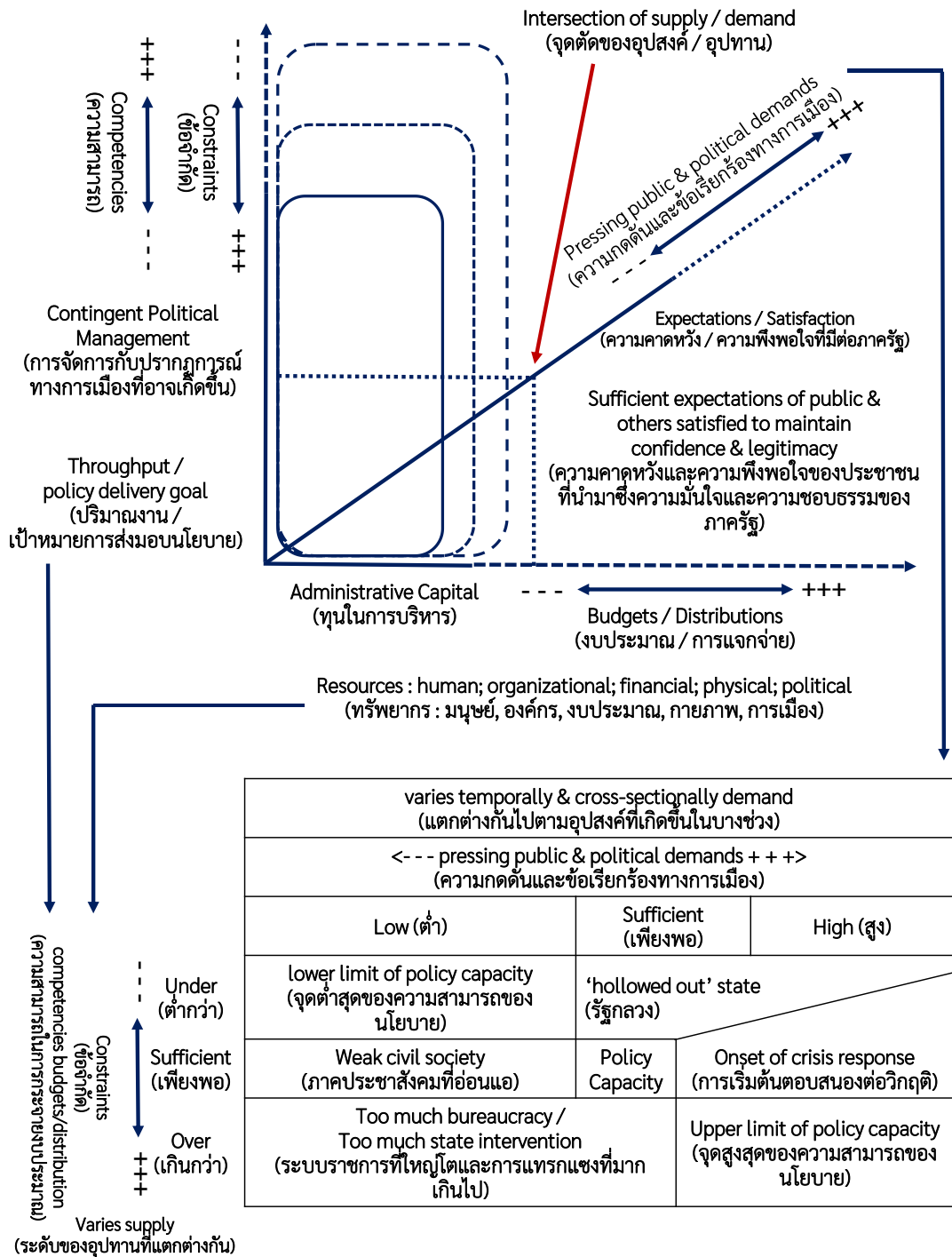

Figure4. Concept of Policy Capacity and Government Work

Source: Adapted from Brenton et al. (2023)

ทุนในการบริหาร (Administrative Capital) เป็นหนึ่งในมิติสำคัญของความสามารถของนโยบาย ที่ชี้วัดถึงทรัพยากรที่ภาครัฐมีการควบคุมและใช้งานได้ โดยรวมถึงงบประมาณ ทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างองค์กร และอิทธิพลทางการเมือง ทุนในการบริหารเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยในการพัฒนาและดำเนินการนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จด้วยประสิทธิผลสูงสุด โดยเน้นไปที่การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และการนำความรู้และความเชี่ยวชาญมาใช้ในการตัดสินใจด้านนโยบายอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิผล การมีทุนในการบริหารที่มั่นคงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาและดำเนินการนโยบายที่มีคุณภาพ ทั้งภาครัฐและผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองรายอื่นมีบทบาทในการสนับสนุนมิตินี้ ซึ่งทำให้สามารถใช้ทรัพยากรและความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนานโยบายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายที่มีความครอบคลุมและมีประสิทธิผล เพื่อนำไปสู่การดำเนินนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการและเป้าหมายของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้น (Contingent Political Management) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งในมิติของความสามารถของนโยบาย เน้นที่ความสามารถของระบบการเมืองในการสนับสนุนและดำเนินการนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ มิตินี้เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและความท้าทายที่ภาครัฐอาจเผชิญในการดำเนินนโยบาย รวมถึงการตัดสินใจที่อาจได้รับอิทธิพลจากการต่อสู้ทางการเมืองและความเห็นของกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากนโยบาย ในมิตินี้ การจัดการทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างกรอบให้การดำเนินนโยบายและโครงการภาครัฐบรรลุผลสำเร็จ โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการตัดสินใจที่รวมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย และความเชี่ยวชาญของผู้นำทางการเมืองในการจัดการกับความท้าทาย ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมขององค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อนโยบายของรัฐก็ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในมิตินี้เช่นกัน

ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการบริหารจากภาครัฐ (Expectations / Satisfaction) เป็นอีกมิติที่สำคัญในการประเมินความสามารถของนโยบาย มิตินี้เน้นไปที่ผลลัพธ์ของนโยบายและความสามารถของระบบในการตอบสนองความคาดหวังจากประชาชน โดยมุ่งเน้นที่ “ความพึงพอใจ” ซึ่งหมายความว่าความพึงพอใจในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเชิงนโยบายและสาธารณชน โดยไม่จำเป็นต้องมุ่งสู่ความสมบูรณ์แบบหรือความยินดีจากทุกฝ่าย แต่ต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหาเชิงปฏิบัติและทำสิ่งที่จำเป็นมากกว่าการสร้างความสำเร็จแบบตามในอุดมคติ

มิตินี้ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของสังคม โดยภาครัฐ ขณะที่ยังต้องรักษาความสมดุลกับนโยบายที่ถูกกำหนด โดยให้ความสำคัญกับความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน การจัดการกับความท้าทายที่ไม่สามารถทำให้ทุกคนพอใจได้ และการบรรลุแนวทางแก้ไขที่เป็นปฏิบัติมากกว่าการไล่ตามความสมบูรณ์แบบในอุดมคติ นอกจากนี้ ความเป็นผู้นำทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความคาดหวังเหล่านี้ ผลที่ตามมาจะส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายที่นำมาใช้

ความสัมพันธ์ของทั้ง 3 มิติ สามารถทำความเข้าใจได้ตามส่วนประกอบของกราฟ ในแผนภาพที่ 4 ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการด้านนโยบายจากประชาชนและการเมือง กับ “ทุนในการบริหาร” ซึ่งทุนทางการเมืองนี้หมายถึง ทรัพยากรที่รัฐบาลหรือหน่วยงานมีอยู่ (แกนนอนของกราฟ) แสดงถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินนโยบาย ทั้งด้านบุคลากร โครงสร้าง

องค์กร งบประมาณ ตลอดจนอำนาจทางการเมือง ซึ่งปริมาณของทรัพยากรเหล่านี้เป็นตัวกำหนดพื้นฐานของขีดความสามารถในการจัดทำและบังคับใช้นโยบายของภาครัฐ ทูนทางการบริหารเหล่านี้จะแปรผันตามความต้องการด้านนโยบายของประชาชนและการเมือง (แกนตั้งของกราฟ) โดยถ้ามีความต้องการสูง ก็จะต้องใช้ทุนทางการบริหารมากขึ้นในการตอบสนองความต้องการนั้น ซึ่งจุดตัดของเส้นอุปสงค์และอุปทานในกราฟคือ “ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” ต่อ นโยบาย ถ้ารัฐบาลสามารถจัดสรรทุนในการบริหารได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการ ก็จะทำให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจและให้ความชอบธรรมกับนโยบายนั้น ซึ่งจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่มีต่อรัฐบาล (Trust in Government) สุดท้ายคือบริเวณพื้นที่กลางของกราฟแสดงถึง “พื้นที่ความสามารถของนโยบาย” ซึ่งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของทรัพยากรการบริหารและความคาดหวังของสาธารณะ หากมีทรัพยากรเพียงพอและสอดคล้องกับความคาดหวัง จะทำให้นโยบายมีความสามารถในการบรรลุเป้าหมายได้ สำหรับในส่วนล่างของแผนภาพจะเป็นตารางที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการจัดสรรทุนทางการบริหารกับระดับความสามารถในการกำหนดนโยบาย โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) ทุนในการบริหารต่ำ (Under) จะส่งผลให้เกิดภาวะ “Lower Limit of Policy Capacity” หรือความสามารถในการกำหนดนโยบายอยู่ในระดับต่ำสุด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรต่าง ๆ และมักจะนำไปสู่สถานะที่ภาคประชาสังคมมีความอ่อนแอ 2) ทุนในการบริหารในระดับพอเพียง (Sufficient) จะทำให้รัฐบาลหรือหน่วยงานมีความสามารถในการกำหนดนโยบายได้อย่างเต็มที่ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ทุนในการบริหารมากเกินไป (Over) อาจจะนำไปสู่สถานะที่มีหน้าที่และอำนาจของระบบราชการที่ล้นเกินและอาจจะเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น หรือถ้ามากเกินไปจะถึงจุดสูงสุดของขีดความสามารถ (Upper Limit of Policy Capacity) ซึ่งจะมีปัญหาเช่น มีระบบราชการที่ใหญ่โตเกินไป มีการแทรกแซงจากรัฐมากเกินไป เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว แผนภาพนี้แสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่สำคัญว่าการที่รัฐบาลหรือหน่วยงานจะสามารถกำหนดนโยบายสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการจัดสรรทุนทางการบริหารได้แก่ บุคลากร องค์กร งบประมาณ ทรัพยากรกายภาพและอำนาจทางการเมืองให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนและสถานการณ์ให้ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเหมาะสม

การวัดความสามารถของนโยบาย

จากการศึกษาพบว่า Hartley และ Zhang (2018) ได้เสนอวิธีการในการวัดความสามารถของนโยบายผ่านการจัดทำตารางความสามารถที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการทำงานของภาครัฐ ประกอบด้วย การสร้างดัชนีชี้วัดที่มีมาตรฐานอย่างชัดเจน สามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงประจักษ์ได้ โดยกำหนดค่าดัชนีสำหรับการวัดผลอย่างเป็นระบบผ่านการรวบรวมข้อมูลสถิติ การศึกษาพื้นที่เก็บข้อมูล และการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดคะแนนในแต่ละด้านของความสามารถจาก 0 ถึง 9 ในตารางที่กำหนดรายละเอียดดังที่แสดงในตารางที่ 3 (Table 3)

Table 3. Policy Capacity Measurement Components

	ระดับปัจเจก (Individual)	ระดับองค์กร (Organizational)	ระบบโครงสร้าง (System)
มิติความสามารถ ด้านการวิเคราะห์ (Analytical capabilities)	ความสามารถในการ วิเคราะห์นโยบาย (Policy analytical capacity) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของ นโยบาย (Knowledge of Policy Substance)	ความสามารถด้านข้อมูล (Organizational Information Capacity) การจัดเก็บข้อมูล (Storing Information)	ความสามารถด้านองค์ ความรู้ (Knowledge System Capacity) การมีที่ฝึกอบรม คุณภาพสูง (Presence of High Quality Educational and Training Institutions) โอกาสที่จะนำได้องค์ ความรู้สู่การปฏิบัติ (Opportunities for Knowledge Generation, Mobilization, and Use)
	เทคนิคการวิเคราะห์ นโยบายและทักษะการ สื่อสาร (Analytical Techniques and Communication Skills)	การบริการข้อมูล (Service utilization) การจัดทำงบประมาณ การจัดการทรัพยากร มนุษย์ การบริการทาง อิเล็กทรอนิกส์ (Budgeting, Human Resource Management, and E-Services)	ความสามารถและหน้าที่ รับผิดชอบ (Accountability and Responsibility System Capacity) ระดับความโปร่งใสของ ระบบยุติธรรม (Transparent Adjudicative and Career Systems)
	ความสามารถในการ จัดการ (Managerial Expertise Capacity)	ทรัพยากรในการบริหาร (Administrative Resource Capacity)	
มิติความสามารถ ด้านการ ดำเนินงาน (Operational capabilities)	การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการ สื่อสาร การเจรจาต่อรอง และการจัดการกับความ ขัดแย้ง (Leadership, Competences Communication, Negotiation, and Conflict Resolution)	ระดับของการสื่อสาร การปรึกษาหารือ และการสื่อสารภายในหรือ ระหว่างหน่วยงาน (Levels of intra- and Inter-Agency Communication, Consultation, and Coordination)	
	การจัดการงบประมาณ (Financial Management and Budgeting)	งบประมาณและการจัดห บุคลากร (Funding and Staffing)	การมีหลักนิติธรรม (Presence of Rule of Law)

Table 3. Policy Capacity Measurement Components (cont.)

	ระดับปัจเจก (Individual)	ระดับองค์กร (Organizational)	ระบบโครงสร้าง (System)
มิติตามความสามารถ ด้านการเมือง (Political capabilities)	ความเชี่ยวชาญทางการเมือง (Political Acumen Capacity)	ความสามารถทางการเมือง ขององค์กร (Organizational Political Capacity)	ความสามารถในการ วิเคราะห์นโยบาย (Political-Economic System Capacity)
	ความเข้าใจในความ ต้องการและบทบาทของผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียของ นโยบาย (Understanding of the Needs and Positions of Different Stakeholders)	ระดับความไว้วางใจ ระหว่างองค์กรและการ สื่อสาร (Levels of Inter- Organizational Trust and Communication)	ความชอบธรรมและการ ไว้วางใจของประชาชน (Presence of Public Legitimacy and Trust)
	การคาดคะเนความเป็นไป ได้ทางการเมืองต่อการ กำหนดนโยบาย (Judgment of Political Feasibility)	การสนับสนุนของ นักการเมือง (Politicians' Support for the Agency Programs and Projects)	ระบบการคลังที่เพียงพอ (Adequate Fiscal System to Fund Programs and Projects)
	ความสามารถด้านการ สื่อสาร (Communication Skills)	การเจรจาต่อรองในระบบ ราชการ (Effective Civil Service Bargain)	การเข้าถึงข้อมูล (Access to Information)

Source: Adapted from Hartley and Zhang (2018)

ตารางการวัดความสามารถของนโยบายนี้มุ่งเน้นไปที่การประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของการบริหารนโยบายในภาครัฐ โดยกำหนดค่าดัชนีที่มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่เก็บรวบรวมมา กระบวนการวัดความสามารถของนโยบายตามแนวทางนี้สามารถสรุปเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระบุวัตถุประสงค์ของนโยบาย ก่อนอื่นผู้วิจัยต้องชี้แจงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ต้องการวัดความสามารถอย่างชัดเจน และพิจารณาว่านโยบายนี้มีผลกระทบอย่างไรต่อระบบการบริหารภาครัฐ

ขั้นตอนที่ 2 เลือกมิติของความสามารถที่ต้องจะวัด ผู้วิจัยควรระบุมิติหรือแง่มุมต่าง ๆ ของความสามารถนโยบายที่เกี่ยวข้องกับบริบทนโยบาย มิติเหล่านี้อาจรวมถึงขั้นตอนอาจรวมไปถึงขั้นตอนการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินนโยบาย

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมิติความสามารถที่เลือกไว้ ข้อมูลนี้อาจมาจากการวิเคราะห์สถิติ การสำรวจ หรือการสัมภาษณ์เพื่อได้ข้อมูลที่เชื่อถือและสำคัญสำหรับการวัด

ขั้นตอนที่ 4 ให้คะแนน ผู้วิจัยกำหนดคะแนนสำหรับแต่ละมิติของความสามารถ โดยคะแนนเหล่านี้มีตั้งแต่ 0 ถึง 9 หลังจากให้คะแนนทุกมิติแล้ว รวมคะแนนเพื่อหาคะแนนความสามารถของนโยบายโดยรวม

ขั้นตอนที่ 5 ตีความและประเมินผล ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลลัพธ์เพื่อทำความเข้าใจถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถโดยรวมของนโยบาย และพิจารณาว่านโยบายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งระบุด้านที่ต้องการปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 6 การเสริมด้วยการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียวอาจมีข้อจำกัดในเรื่องของความครบถ้วนของข้อมูล โดยเฉพาะในเชิงลึก จึงต้องทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เช่นการสัมภาษณ์ การใช้กรณีศึกษา หรือการวิเคราะห์เนื้อหาของนโยบาย (กล่าวคือในการวัดความสามารถของนโยบายควรใช้วิธีแบบผสมวิธี หรือ Mixed Methods) เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยความสามารถของนโยบายที่อาจไม่ได้รวมอยู่ในค่าสถิติ

จากขั้นตอนทั้งหมดในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าความสามารถของนโยบายนั้นต้องได้รับการวัดโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างการรวบรวมค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อให้คะแนนแต่ละมิติของความสามารถ และต้องมีการใช้วิธีการเชิงคุณภาพด้วยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การใช้กรณีศึกษา หรือการวิเคราะห์เนื้อหาของนโยบาย เพื่อให้ได้ความเข้าใจที่ครบถ้วนทั้งจากการรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติและข้อมูลที่มาจากบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย โดยจะทำให้เข้าใจความสามารถโดยรวมของแต่ละนโยบายได้

กรณีศึกษาการประยุกต์แนวคิดความสามารถของนโยบาย

แนวคิดความสามารถของนโยบายเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการวางแผนและดำเนินนโยบายในหลายประเทศทั่วโลก การนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการเข้าใจและปรับใช้มิติต่าง ๆ ของความสามารถของนโยบายในบริบทที่เฉพาะเจาะจง เพื่อประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในการดำเนินนโยบาย กรณีศึกษาต่าง ๆ ได้แสดงถึงวิธีการและบริบทที่แตกต่างกันในการนำแนวคิดความสามารถของนโยบายไปใช้ในการปฏิบัติจริง ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้รับเน้นย้ำถึงความสำคัญของการปรับให้เข้ากับสถานการณ์และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป

การประยุกต์ใช้กับประเด็นด้านระบบสาธารณสุข

การศึกษาในด้านระบบสาธารณสุขได้เน้นการใช้แนวคิดความสามารถของนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสำเร็จในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ กรณีศึกษาต่อไปนี้นำเสนอการประยุกต์ใช้แนวคิดนี้ในสามบริบทที่แตกต่างกัน เช่น งานวิจัยของ Gen และ Wright (2015) การศึกษานี้มุ่งเน้นที่การใช้ศักยภาพเชิงนโยบายในการปฏิรูประบบสาธารณสุข โดยเน้นที่ความสามารถของผู้บริหารและองค์กรในการตัดสินใจและดำเนินนโยบายด้วยเหตุผลและการวิเคราะห์ การศึกษาได้ระบุว่าแม้แนวคิดนี้จะมีความสำคัญ แต่ก็มักจะมองข้ามผลกระทบและแรงกดดันทางการเมืองที่สามารถมีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบายได้ รวมถึงในด้านการสาธารณสุข การศึกษานี้เน้นการเสริมสร้างความสามารถทางเทคนิคด้วยการมีส่วนร่วมของสาธารณะและการสนับสนุนนโยบาย เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่ถูกนำไปใช้ได้รับการสนับสนุนอย่างแข็งขันจากสาธารณะ การศึกษายังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพิจารณาความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและมุมมองของสาธารณะในกระบวนการกำหนดนโยบาย โดยชี้ให้เห็นว่าการเข้าใจและการปรับตัวตามสภาพแวดล้อมทางการเมืองและความต้องการของสาธารณะเป็นสิ่งจำเป็นในการให้ความสำคัญกับนโยบายสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

Tan (2019) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอิสระภายในระบบราชการและความสามารถในการจัดสรรงบประมาณสำหรับระบบดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานในจังหวัดชวากลาง (Jawa Tengah) ประเทศอินโดนีเซีย การศึกษานี้เน้นที่การประเมินความสำคัญของการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานสาธารณสุขอย่างเข้มงวด และเน้นย้ำถึงบทบาทของการติดตามผลการประเมินผล และการรายงานการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบและปรับปรุงคุณภาพของบริการสาธารณสุข การศึกษายังคำนึงถึงความเป็นอิสระของศูนย์สุขภาพชุมชน (Community Health Centers: CHCs) ในเมืองมาเกล็ง (Magelang City) ซึ่งความเป็นอิสระนี้ช่วยให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการด้านสวัสดิการของเจ้าหน้าที่และการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นอิสระดังกล่าวส่งผลให้เมืองมาเกล็งสามารถให้บริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพสูงขึ้น โดยผลลัพธ์นี้เกิดจากการที่ศูนย์สุขภาพชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพในเขตของตน

งานชิ้นต่อมาของ Husain et al., (2023) ได้ใช้แนวคิดนี้เพื่อในการวิจัยเพื่อจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนในระบบสาธารณสุขของประเทศจีน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการพัฒนาความสามารถของนโยบายเป็นกุญแจสำคัญในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่ไม่คงที่และมีพลวัต (Dynamic) โดยเริ่มต้นจากการแก้ไขปัญหาเฉพาะที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ในระยะต่อไป การเผชิญหน้ากับปัญหาและความท้าทายที่มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นทำให้เกิดความต้องการในความสามารถของการวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รัฐบาลจึงได้ร่วมมือกับเครือข่ายของมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยเพื่อวิเคราะห์และให้คำแนะนำต่อกระบวนการปฏิรูประบบสาธารณสุข ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่ากระบวนการปฏิรูประบบสาธารณสุขในประเทศจีนเป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปและมีพลวัต ซึ่งช่วยให้เกิดการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป การศึกษานี้ย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถของนโยบายในการจัดการกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงไปในระบบสาธารณสุข และเน้นย้ำว่าการมีความสามารถในการวิเคราะห์และปรับตัวตามสถานการณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้พัฒนาระบบสาธารณสุขได้

จากการสรุปผลการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้แนวคิดความสามารถของนโยบายในภาคส่วนสาธารณสุข ในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายสาธารณสุขนั้นมีข้อดีที่สำคัญคือ ช่วยให้ระบบสาธารณสุขสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์และความต้องการด้านสุขภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยแนวคิดนี้มุ่งเน้นให้หน่วยงานสาธารณสุขมีความยืดหยุ่นในการนำทรัพยากรและความรู้ที่มีอยู่มาใช้เชิงกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพในพื้นที่และสถานการณ์เฉพาะ รวมถึงมีการวิเคราะห์และปรับกลยุทธ์ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น โรคระบาด หรือปัญหาสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการนำแนวคิดนี้ไปปรับใช้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ และการได้รับการสนับสนุนทางการเมืองอย่างเพียงพอ เพื่อให้นโยบายสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ข้อโต้แย้งที่สำคัญคือ แนวคิดดังกล่าวอาจจะเหมาะสมกับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและระยะสั้นมากกว่าการวางแผนและกำหนดนโยบายระยะยาว ซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์และประเมินผลอย่างลึกซึ้งและรอบด้านมากกว่าการแก้ปัญหาแบบรวดเร็วและยืดหยุ่น

การประยุกต์ใช้กับการจัดการปกครองด้านสิ่งแวดล้อม

การวิจัยโดย Williams (2012) สำรวจการนำความสามารถเชิงนโยบายมาประยุกต์ใช้ในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) โดยหน่วยงานด้านงบประมาณของแคนาดา การศึกษานี้เน้นไปที่การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและการเตรียมพร้อมเชิงนโยบายของหน่วยงานสำหรับการวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อการจัดการกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป งานวิจัยชี้ถึงความสำคัญของการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหน่วยงานด้านงบประมาณ โดยเฉพาะการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการบูรณาการความสามารถในการวิเคราะห์และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ การศึกษานี้เน้นว่าการจัดการแบบบูรณาการจำเป็นต้องตอบสนองต่อประเด็นต่าง ๆ และจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความท้าทายในการดำเนินการระหว่างภาคส่วนของอุตสาหกรรมประกันภัยและธนาคารในระดับชาติ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการมีความสามารถทางนโยบายที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจและการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่ตามมา

การศึกษาโดย Craft และ Howlett (2012) เกี่ยวกับความสามารถของนโยบายและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในแคนาดาและสหรัฐอเมริกา ได้พิจารณาความสามารถของนโยบายใน 5 มิติหลัก ได้แก่ งบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน พลังงาน ป่าไม้ และการขนส่ง การวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรภาครัฐ ตั้งแต่ระดับรัฐบาลกลางไปจนถึงระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะการใช้ทักษะการวิเคราะห์และการจัดการของบุคคลากรในระดับสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของนโยบาย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถเชิงนโยบายที่เพียงพอในการตอบสนองต่อความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้สามารถทำความเข้าใจและปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพในทั้งสองประเทศ

ต่อมานงานวิจัยของ Angel (2015) เรื่องการใช้ความสามารถในการวิเคราะห์นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการเมือง งานชิ้นนี้ได้ตรวจสอบการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์นโยบายผ่านการติดตามและรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อมในระดับนานาชาติ การศึกษานี้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการมีความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) งานวิจัยระบุว่า การวิเคราะห์นโยบายอย่างมีประสิทธิภาพต้องการความร่วมมือจากองค์กรและกลุ่มบุคคลรายใหม่ ๆ เช่น นักวิจัยด้านประชากรศาสตร์ องค์กรสิ่งแวดล้อม ภาคเอกชน และองค์กรภายนอก อื่น ๆ (Third party) นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังเสนอการใช้ข้อมูลสถิติระดับชาติเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพอากาศและน้ำเพื่อวัดความสามารถในการวิเคราะห์นโยบาย ชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมระหว่างประเทศในการวัดและติดตามความคืบหน้าเพื่อบรรลุเป้าหมายระดับโลก เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาที่ดำเนินการในหลายประเทศและบริบทต่าง ๆ ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการมีความสามารถเชิงนโยบายที่เพียงพอที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ โดยหมายรวมถึงการมีทักษะ ความรู้ และทรัพยากรที่จำเป็นในการวิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจ และประเมินผลการดำเนินนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของหลากหลายภาคส่วน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สามารถระบุและตอบสนองความต้องการได้

อย่างตรงจุด รวมถึงเพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของนโยบาย ส่งผลให้นโยบายมีความยั่งยืนและได้รับการสนับสนุนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม วิธีการเช่นนี้อาจนำมาซึ่งความท้าทายบางประการ เช่น การมีผลประโยชน์ขัดแย้งหรือมุมมองที่แตกต่างกันอย่างมาก ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าหรือข้อขัดแย้งในกระบวนการกำหนดนโยบาย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความเป็นกลางและการมีข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอสำหรับการตัดสินใจด้วย โดยอาจต้องมีการกำหนดกรอบและกระบวนการที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และลดข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

การประยุกต์ใช้กับการบริหารงานภาครัฐและนโยบายทางสังคม

การศึกษาโดย Regonini (2017) ทำการสำรวจวิธีการที่หน่วยงานภาครัฐในฝรั่งเศส เยอรมนี สเปน และอิตาลี ประยุกต์ใช้เครื่องมือวิเคราะห์นโยบายเพื่อเสริมสร้างความสามารถของนโยบาย การศึกษาชี้ให้เห็นว่าหน่วยงานเหล่านี้พยายามที่จะเบนเข็มจากการใช้วิธีการบริหารราชการแบบดั้งเดิมที่อาศัย ‘กฎหมาย’ ‘การคลังสาธารณะ’ และ ‘การบริหารภาคสาธารณะ’ ไปสู่การใช้เครื่องมือวิเคราะห์นโยบายที่มีความสามารถมากขึ้น อย่างไรก็ตามความไม่สอดคล้องระหว่างองค์การตามรัฐธรรมนูญกับการจำกัดความเป็นผู้นำทางการเมืองอาจกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการนำแนวคิดความสามารถของนโยบายไปใช้ในประเทศเหล่านี้ การศึกษานี้ยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการทำความเข้าใจความท้าทายและความซับซ้อนในการบูรณาการแนวคิดการวิเคราะห์นโยบายเข้ากับการบริหารงานภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความสามารถของนโยบายในประเทศต่าง ๆ

ในอีกด้านหนึ่ง การศึกษาของ Brenton (2018) สำรวจความสามารถของนโยบายในออสเตรเลีย โดยพบว่าในขณะที่รัฐบาลท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและรัฐบาลกลางมีบทบาทในการประสานงาน แต่ก็มีมีความจำเป็นต้องประหยัดค่าใช้จ่ายงบประมาณแม้จะมีภาระรับผิดชอบเพิ่มขึ้น การศึกษานี้เปิดเผยถึงความต้องการในการปรับปรุงความสามารถในการให้บริการสาธารณะและการแบ่งปันหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่การสำรวจและเสนอกรอบการทำงานใหม่สำหรับการกำหนดและแบ่งปันความสามารถเชิงนโยบายระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกว่าแนวทางการจัดการแบบเดิม ๆ ที่ใช้อยู่ในหน่วยงานรัฐในออสเตรเลีย การศึกษาชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการมีความชัดเจนและความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับความสามารถนอกเหนือจากการวางแผนงบประมาณในการส่งมอบบริการสาธารณะหลัก และส่งเสริมการสร้างและแบ่งปันความสามารถเชิงนโยบายในระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่งานวิจัยของ Belyaeva (2018) ได้สำรวจลักษณะการเปลี่ยนแปลงและความมีพลวัตของนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตในประเทศอิตาลี เบลารุส และรัสเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปรียบเทียบวิธีการควบคุมอินเทอร์เน็ตและวิธีที่ความสอดคล้องระหว่างความสามารถของรัฐและสังคมส่งผลต่อผลลัพธ์ของนโยบายเหล่านั้น การวิเคราะห์ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดความสามารถของนโยบายที่สามารถปรับตัวและรับอิทธิพลจากหลากหลายองค์กรในสังคม โดยรวมถึงทั้งฝ่ายรัฐและภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐ การศึกษายังทำการแยกแยะระหว่าง Hard Power ที่หมายถึงการใช้อำนาจบังคับให้ปฏิบัติตามโดยรัฐ และ Soft Power ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ผ่านกระบวนการสื่อสาร การรับฟัง และการเจรจา เพื่อสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดกว้างและรวมทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบาย

ต่อมาการศึกษาของ Qian (2021) เกี่ยวกับการใช้ความสามารถของนโยบายในการปฏิรูปนโยบายทางสังคมของประเทศจีนได้เน้นถึงความสำคัญในการจัดสรรและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่าการจัดสรรทรัพยากรทางการคลัง ซึ่งช่วงแรกการจัดสรรทรัพยากรทางการคลัง (งบประมาณ) มักจะไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงการจัดการทรัพยากร โดยความสามารถในการวิเคราะห์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดการนโยบายทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเน้นถึงความสำคัญของการทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาโดยความสามารถของนโยบายเพื่อการจัดการทรัพยากรเพื่อการปฏิรูปนโยบายสังคมของประเทศจีน

งานวิจัยของ Gaspay et al., (2023) พิจารณาการปฏิรูประบบขนส่งมวลชนในกรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 การศึกษานี้ใช้แนวคิดความสามารถของนโยบายเพื่อสร้างโครงสร้างและการจัดการองค์กรใหม่สำหรับระบบขนส่งมวลชน ซึ่งรับผิดชอบในการใช้ความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคในการวางแผนการเดินรถและการปฏิบัติงาน เพื่อให้ระบบขนส่งมวลชนตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นหลักที่งานวิจัยเหล่านี้พยายามนำเสนอคือ ความจำเป็นในการนำแนวคิดความสามารถของนโยบาย (Policy Capacity) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภาครัฐและกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการกับประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การมีเครื่องมือวิเคราะห์นโยบายที่เหมาะสม รวมถึงกระบวนการจัดสรรทรัพยากรและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความสามารถให้หน่วยงานภาครัฐสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทันท่วงที

การประยุกต์ใช้กับความร่วมมือระหว่างองค์กร

การศึกษาของ Daugbjerg and Halpin (2010) ได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในการสร้างความสามารถของนโยบายในการพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ในเดนมาร์กและออสเตรเลีย โดยความสามารถของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จะเป็นความสามารถในการพัฒนานโยบายที่สร้างความสะดวกในการพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์และการขยายตลาดสำหรับผลผลิตของการเกษตรดังกล่าว โดยความสามารถระดับนโยบายแรกที่ถูกนำมาใช้คือความสามารถของภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ในการกำหนดมาตรฐานสำหรับระบบการรับรองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและโปร่งใสให้ผลผลิตทางการเกษตร เป็นการรับประกันว่าผลผลิตที่ติดฉลากเกษตรอินทรีย์ได้ผ่านการรับรองตามมาตรฐานแล้ว และความสามารถของนโยบายเกษตรอินทรีย์ต่อมาคือการสร้างนโยบายที่มุ่งในการเพิ่มทั้งอุปสงค์และอุปทานในตลาดเกษตรอินทรีย์ และมาตรการนี้ได้รับการปรับปรุงเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงภายในสภาพแวดล้อมที่นโยบายนี้ถูกนำไปใช้

ต่อมางานวิจัยของ Levasseur (2014) ได้ทำการประเมินและเปรียบเทียบระดับความสามารถในนโยบายระหว่างองค์กรอาสาสมัครและหน่วยงานภาครัฐในแคนาดา เพื่อทำความเข้าใจถึงผลกระทบที่มีต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าแต่ละองค์กรมีการดำเนินนโยบายที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการรวมความสามารถเชิงนโยบายของผู้มีบทบาททางการเมือง การศึกษาเน้นถึงความจำเป็นในการทำความเข้าใจและจัดการกับความแตกต่างเหล่านี้อย่างรอบคอบ เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงและเพิ่มพูนความสามารถในนโยบายขององค์กร แนะนำว่าการประเมินความสามารถในนโยบายอย่างรอบด้านและการสนับสนุนการพัฒนาความสามารถเหล่านี้สามารถช่วยให้ระบุพื้นที่ที่

ต้องการการปรับปรุง และย้ำถึงความจำเป็นในการหลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหแบบชั่วคราวและแก้ไข ปัญหาตั้งแต่ต้นเหตุเพื่อหลีกเลี่ยงวงจรของปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

การศึกษาความท้าทายด้านธรรมาภิบาลและขีดความสามารถของนโยบาย ในพื้นที่ ของแคนาดา โดย Sapeha et al., (2020) ซึ่งศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินงานด้านนโยบายของ รัฐบาลและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) พบว่าภาครัฐมีแนวโน้มที่จะมีปฏิสัมพันธ์ในระดับที่ต่ำกว่า องค์กรพัฒนาเอกชน โดยผลการวิจัยกล่าวว่าการมีปฏิสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นปัจจัย สำคัญในการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นด้านนโยบายและนำไปสู่การ รับรู้เกี่ยวกับขีดความสามารถของนโยบายที่เพิ่มขึ้นของประชาชน อย่างไรก็ตาม แนวโน้มของการเมืองใน งานด้านนโยบายมีผลกระทบต่อขีดความสามารถของนโยบายโดยรวม และสิ่งที่น่าสนใจคือการทำงานเชิง นโยบายที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์มากขึ้นไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของนโยบายหรือการ มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มากขึ้น

จากกรณีศึกษาของการนำแนวคิดความสามารถของนโยบายไปสู่การปฏิบัติทั้ง 4 ด้าน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาและปรับปรุงภาคส่วนสาธารณะผ่านแนวเรื่องของ ความสามารถของนโยบาย ในด้านระบบสาธารณสุข งานวิจัยเน้นที่การปรับปรุงคุณภาพและ ประสิทธิภาพของบริการด้านสุขภาพ, เช่น การเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพและการพัฒนาโครงสร้างและ กระบวนการในด้านการแพทย์ ด้านการจัดการปกครองด้านสิ่งแวดล้อม งานวิจัยใช้แนวคิดนี้สำหรับการ พัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยพิจารณาถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในแง่ของการ บริหารงานภาครัฐและนโยบายทางสังคม การศึกษาเน้นการสร้างแนวทางการกระทำที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการใช้ปัญหาสังคมและสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต สุดท้าย การ ประยุกต์ใช้แนวคิดนี้กับความร่วมมือระหว่างองค์กรเน้นย้ำการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กร เพื่อ แก้ไขปัญหาหรือดำเนินการโครงการร่วมกัน โดยการสร้างพื้นที่และเครื่องมือที่สนับสนุนการทำงาน ร่วมกัน การแบ่งปันข้อมูลและความรู้ และการสร้างค่านิยมร่วมกันในการทำงาน

สรุปและอภิปรายผล

ข้อสรุปจากผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดความสามารถของนโยบาย ทำให้ผู้เขียนได้พบว่าแนวคิดเรื่อง ความสามารถของนโยบาย (Policy capacity) ในช่วงก่อนหน้านั้นคำนิยามและองค์ประกอบของแนวคิดนี้ ยังขาดความชัดเจน ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อการทำความเข้าใจและการนำแนวคิดนี้ไปสู่การปฏิบัติ โดยการให้นิยามความหมายของแนวคิดนี้มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน จึงเป็นผลให้นักวิชาการให้คำ นิยามที่มีความแตกต่างกัน เพราะมีมุมมองในการศึกษาแนวคิดนี้ที่เป็นตัวแบบต่างกัน ซึ่งในช่วงแรกเริ่ม ประมาณทศวรรษ 1990-2000 นักวิชาการกลุ่มแรกได้ให้นิยามที่ยึดติดกับบริบทของภาครัฐและมักจำกัด ขอบเขตไว้แค่เพียงบทบาทและศักยภาพของภาครัฐหรือหน่วยงานราชการในการตัดสินใจกำหนด นโยบาย จัดสรรทรัพยากร และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเท่านั้น ตัวอย่างเช่น Painter และ Pierre (2005) เสนอว่า ความสามารถของนโยบายคือ “ความสามารถของรัฐบาลในการรวบรวมทรัพยากรที่ จำเป็นเพื่อการตัดสินใจเลือกอย่างชาญฉลาด ในการกำหนดทิศทางและจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัดให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกันของสาธารณชน” หรือ Allred et al. (2021) ที่ระบุว่า “ความสามารถของ

นโยบายประกอบด้วยทักษะและความสามารถที่จำเป็นในการทำหน้าที่ด้านนโยบาย เช่น การกำหนดรูปแบบ การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติ” ซึ่งเน้นไปที่ศักยภาพของผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย แต่นักวิชาการอีกกลุ่มได้ให้คำนิยามที่กว้างกว่านั้น ด้วยการเริ่มขยายขอบเขตของความสามารถของนโยบายให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงบทบาทของรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการ แต่ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมและบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกภาครัฐด้วย เช่น Forest et al. (2016) เสนอว่า “ความสามารถของนโยบายเป็นความสามารถของรัฐบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ‘สาธารณะ’ อื่น ๆ ในการวางแผน พัฒนา ดำเนินการ และประเมินแนวทางแก้ไขที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาส่วนรวม” สอดคล้องกับ Wu et al., (2017) ที่ได้ทำการรวบรวมคำนิยามและเห็นว่าความสามารถของนโยบายเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองรายอื่นนอกเหนือจากภาครัฐ เช่น พรรคการเมือง ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยทักษะและความสามารถของผู้มีส่วนร่วมเหล่านี้มีความสำคัญต่อความสามารถของภาครัฐในการดำเนินนโยบาย จึงทำให้เห็นภูมิทัศน์ของแนวคิดความสามารถของนโยบายที่กว้างขึ้น ซึ่งไม่ได้มีแค่บริบทของภาครัฐอีกต่อไป แต่ยังขยายไปถึงผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองรายอื่นที่อยู่ในปริบทของการเมืองด้วย และแนวคิดความสามารถของนโยบายยังประกอบไปด้วยมิติความสามารถทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ มิติความสามารถด้านการวิเคราะห์ มิติความสามารถด้านการดำเนินงาน และมิติความสามารถด้านการเมือง ซึ่งทั้ง 3 มิติดังกล่าวสามารถทำการวัดโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างการรวบรวมค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อให้คะแนนแต่ละมิติของความสามารถ และต้องมีการใช้วิธีการเชิงคุณภาพด้วยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การใช้กรณีศึกษา หรือการวิเคราะห์เนื้อหาของนโยบาย เพื่อให้ได้ความเข้าใจที่ครบถ้วนทั้งจากการรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติและข้อมูลที่มาจากบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย โดยจะทำให้เข้าใจความสามารถโดยรวมของแต่ละนโยบายได้

ดังนั้น จากการศึกษาที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปนิยามใหม่ของความสามารถของนโยบายว่า หมายถึง “การรวมกันของทักษะและความสามารถหลากหลายที่จำเป็นสำหรับกระบวนการนโยบายทั้งหมด ทั้งในด้านการตัดสินใจและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพของภาครัฐ รวมไปถึงความร่วมมือและการวิเคราะห์จากผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม และภาคสาธารณะอื่น ๆ ความสามารถนี้รวมความสามารถที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ (Analytical Capacity) การดำเนินงาน (Operational Capacity) และการเมือง (Political Capacity) ซึ่งช่วยให้ภาครัฐสามารถสร้างดำเนินการ และปรับปรุงนโยบายได้อย่างเหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายร่วมของสาธารณะและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในกระบวนการนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของนโยบาย”

กรอบแนวคิดของ Wu et al., (2017)

กรอบการวิเคราะห์นี้มองว่าความสามารถของนโยบายเป็นผลรวมของความสามารถในระดับต่าง ๆ มารวมกัน ประกอบด้วย 3 ระดับหลัก ได้แก่ (1) ระดับบุคคล หมายถึงทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนแรงจูงใจและทัศนคติของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดผลักดัน และนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมือง นักวิเคราะห์นโยบาย นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญภายนอก เป็นต้น (2) ระดับองค์กร หมายถึงโครงสร้าง กระบวนการ และวัฒนธรรมองค์กรของภาครัฐและภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบาย รวมถึงกฎระเบียบ การกระจายอำนาจ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ การบริหารทรัพยากร ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลต่อ

ประสิทธิภาพของนโยบาย (3) ระดับโครงสร้าง หมายถึง การประสานความร่วมมือเป็นเครือข่ายของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ เพื่อนำทรัพยากร ข้อมูล และความสามารถมาบูรณาการร่วมกันให้นโยบายสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างครอบคลุม

กรอบแนวคิดของ Brenton et al., (2023)

กรอบการวิเคราะห์นี้มุ่งเน้นการบูรณาการปัจจัยสำคัญเพื่อเสริมสร้างความสามารถของภาครัฐในการกำหนดและดำเนินนโยบายสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ที่มีประสิทธิผล ที่ประกอบด้วย 3 มิติหลัก คือ (1) Administrative Capital หรือทุนในการบริหาร หมายถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่ภาครัฐควบคุมอยู่ ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร องค์กร และทรัพยากรทางการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาและดำเนินนโยบายให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องอาศัยการใช้ทรัพยากรและความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม (2) Contingent Political Management หรือการจัดการกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้น เน้นไปที่ความสามารถในการสนับสนุนและดำเนินนโยบาย โดยลดข้อจำกัดและจัดการกับอิทธิพลจากการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ผ่านกระบวนการตัดสินใจที่รอบคอบ (3) Expectations/Satisfaction หรือความคาดหวังและความพึงพอใจที่มีต่อภาครัฐ หมายถึงความสามารถในการตอบสนองความคาดหวังของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยไม่จำเป็นต้องสร้างความสมบูรณ์แบบ แต่ต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมและเสริมสร้างความสามารถของนโยบายให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ โดยต้องอาศัยภาวะผู้นำและการกระทำอย่างรอบคอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

กรณีศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดความสามารถของนโยบาย

จากการศึกษา พบว่ามีงานวิจัยที่เป็นกรณีศึกษาที่นำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ใน 4 ด้าน ซึ่งให้ภาพเกี่ยวกับบริบทและสิ่งที่เกิดขึ้นจากการนำไปใช้จริง ได้แก่ (1) การประยุกต์ใช้กับระบบสาธารณสุข นำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของบริการสุขภาพ เช่น เพิ่มการเข้าถึงบริการสำหรับผู้ยากไร้ พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการทางการแพทย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (2) การประยุกต์ใช้กับการจัดการปกครองด้านสิ่งแวดล้อม ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (3) การประยุกต์ใช้กับการบริหารงานภาครัฐและนโยบายทางสังคม เป็นแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและความยั่งยืน (4) การประยุกต์ใช้กับความร่วมมือระหว่างองค์กร ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาหรือดำเนินโครงการ โดยสร้างพื้นที่และเครื่องมือสนับสนุน การแบ่งปันข้อมูลและความรู้ รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์การทำงานร่วมกัน

แนวคิดความสามารถของนโยบายจึงเป็นกรอบแนวทางสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการบริหารจัดการและการดำเนินนโยบายสาธารณะ ทั้งในระดับสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม และการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ในอนาคตสำหรับแนวทางการวิจัยในอนาคตเกี่ยวกับแนวคิดความสามารถของนโยบายจะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาและสร้างความเข้าใจในวิธีการที่รัฐบาลและระบบนโยบายสามารถพัฒนานโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างทัน่วงที่

หนึ่งในทิศทางการวิจัยหลักคือ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบความสามารถของนโยบายในระดับสากล เพื่อเข้าใจแนวโน้มและความสำคัญของแนวคิดนี้ในบริบทที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังมุ่งแบ่งปันความรู้และประสบการณ์จากประเทศที่มีการใช้แนวคิดความสามารถของนโยบายไปแล้ว โดยหวังว่าจะนำความรู้นั้นไปสู่ประเทศอื่น ๆ ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในด้านนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนานโยบายให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม อีกทิศทางคือการวิจัยที่มุ่งเน้นไปที่ปัญหาของการเสริมสร้างความร่วมมือในการดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะการสร้างความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของนโยบาย ความร่วมมือนี้จะช่วยให้การดำเนินนโยบายมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการสร้างพันธมิตรในการวางแผนและดำเนินนโยบายที่ครอบคลุมและมีศักยภาพในการตอบสนองต่อความต้องการและความท้าทายที่มีอยู่ การวิจัยนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา ที่การสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกฝ่ายเป็นสิ่งจำเป็น

ทิศทางต่อมาคือ งานวิจัยที่เน้นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและนโยบายข้อมูลแบบเปิดจากรัฐบาลทั่วโลกเป็นแนวทางการวิจัยใหม่ที่น่าสนใจในอนาคตสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของนโยบาย การเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากจากบิตแมตซ์เน็ตสามารถช่วยเสริมสร้างกระบวนการวิจัย ทำให้สามารถวิเคราะห์และประเมินความสามารถของนโยบายได้ดีขึ้น หนึ่งในความท้าทายหลักคือการค้นหาวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) อย่างมีประสิทธิภาพ ที่จะช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าใจมิติต่าง ๆ ของความสามารถนโยบายในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการวิจัยด้านนี้ไม่เพียงแต่เปิดโอกาสให้เข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายเท่านั้น แต่ยังเป็นการเปิดทางสู่การวิเคราะห์และการตีความที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง สนับสนุนการวางแผนและการดำเนินนโยบายที่ข้อมูลเป็นฐานอย่างมั่นคง

อีกหนึ่งทิศทางที่น่าสนใจคืองานวิจัยที่เน้นย้ำถึงการสร้างและนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มความสามารถของนโยบายในระดับต่าง ๆ ด้วยการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถช่วยในการบริหารงานภาครัฐและการพัฒนานโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ดียิ่งขึ้น นวัตกรรมเหล่านี้อาจรวมถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ วิธีการใหม่ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล หรือแม้แต่กระบวนการทัศน์ใหม่ ๆ ในการคิดเกี่ยวกับนโยบายและการบริหาร

บทบาทของผู้นำในการเพิ่มพูนความสามารถของนโยบาย คืออีกหนึ่งทิศทางที่น่าสนใจ โดยผู้วิจัยอาจจะทำการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะและวิธีการที่ผู้นำที่ประสบความสำเร็จใช้ในการรวมทรัพยากรและสร้างการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพต่อความคาดหวังของสาธารณะ การศึกษานี้จะเน้นไปที่การค้นหาและเข้าใจถึงคุณภาพหรือแนวทางการนำที่ช่วยให้ผู้นำสามารถบูรณาการและใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยในอนาคตควรเน้นการประเมินผลกระทบจากการนำแนวคิดความสามารถของนโยบายไปใช้ในการพัฒนาประเทศ การศึกษานี้อาจจะศึกษาครอบคลุมหลายมิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในระดับชาติ วิธีการนี้มุ่งหวังว่าจะ

ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีที่แนวคิดความสามารถของนโยบายสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาของประเทศ โดยพิจารณาจากประสิทธิผลและผลกระทบที่มีต่อประเทศในหลายมิติ

ทิศทางต่อมา การวิจัยในอนาคตจะครอบคลุมการศึกษาความท้าทายและข้อจำกัดในการประยุกต์ใช้แนวคิดความสามารถของนโยบายตามบริบทที่แตกต่างกัน เช่น วัฒนธรรม ระเบียบการปกครอง และสภาพแวดล้อมทางการเมืองการปกครอง การศึกษานี้มุ่งหวังเพื่อเข้าใจความแตกต่างเหล่านี้และสำรวจวิธีการปรับแนวคิดความสามารถของนโยบายให้เหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การค้นหาแนวทางแก้ไขที่ช่วยให้การนำไปปฏิบัติของแนวคิดนี้สามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่ต้องการในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

ในเชิงปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการบริหารราชการและการพัฒนานโยบายของภาครัฐไทย ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะหลัก 6 ประการ ประการแรก ภาครัฐไทยควรมีการพัฒนาการบริหารจัดการในระบบราชการโดยเน้นการเข้าใจและการปรับใช้แนวคิดความสามารถของนโยบาย รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรภายในระบบ ประการที่สอง ภาครัฐไทยควรเน้นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการวางแผนและการตัดสินใจด้านนโยบาย ประการที่สาม ภาครัฐไทยควรลงทุนในการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความสามารถของนโยบายให้กับประเทศ ประการที่สี่ ภาครัฐไทยควรส่งเสริมการเปิดรับและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและสังคมเป็นอย่างกว้างขวาง สร้างพื้นที่สำหรับการพิจารณาและสะท้อนความต้องการของประชาชนในการพัฒนานโยบายที่ตอบสนองความต้องการจริงของสังคม ประการที่ห้า ภาครัฐไทยควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นการเปิดช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการกำหนดนโยบาย ผ่านการเสนอข้อมูล ให้ความคิดเห็น และการติดตามผลลัพธ์ของนโยบาย เป้าหมายคือเพื่อให้กระบวนการนโยบายสะท้อนถึงความต้องการและความคาดหวังจริงของสังคม ประการที่หก ภาครัฐไทยจำเป็นต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยรวมถึงการนำเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการวางแผนนโยบายบนฐานของข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2567 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สำหรับความคิดเห็นอันมีค่า ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงบทความนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

References

- Allred, S., Stedman, R., Heady, L., & Strong, K. (2021). Incorporating Biodiversity in Municipal Land-Use Planning: An Assessment of Technical Assistance, Policy Capacity, and Conservation Outcomes in New York's Hudson Valley. *Land Use Policy*, 104, Article 105344. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105344>

- Anderson, G. (1996). The New Focus on the Policy Capacity of the Federal Government. *Canadian Public Administration*, 39(4), 469-488. <https://doi.org/10.1111/j.1754-7121.1996.tb00146.x>
- Angel, H. (2015). Measuring Policy Analytical Capacity for the Environment: A Case for Engaging New Actors. *Policy and Society*, 34(3-4), 197-208. <https://doi.org/10.1016/j.polsoc.2015.09.003>
- Arksey, H., & O'malley, L. (2005). Scoping Studies: Towards a Methodological Framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19-32. <https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- Bakvis, H. (2000). Rebuilding Policy Capacity in the Era of the Fiscal Dividend: A Report from Canada. *Governance*, 13(1), 71-103. <https://doi.org/10.1111/0952-1895.00124>
- Belyaeva, N. (2018). The Dynamic Nature of Policy Capacity: Internet Policy in Italy, Belarus, and Russia. In *Policy Capacity and Governance: Assessing Governmental Competences and Capabilities in Theory and Practice* (pp. 411-439). https://doi.org/10.1007/978-3-319-54675-9_18
- Brenton, S. (2018). Policy Capacity Within a Federation: The Case of Australia. In *Policy Capacity and Governance: Assessing Governmental Competences and Capabilities in Theory and Practice* (pp. 337-358). https://doi.org/10.1007/978-3-319-54675-9_15
- Brenton, S., Baekkeskov, E., & Hannah, A. (2023). Policy Capacity: Evolving Theory and Missing Links. *Policy Studies*, 44(3), 297-315. <https://doi.org/10.1080/01442872.2022.2043266>
- Craft, J., & Howlett, M. (2012). Subsystem Structures, shifting mandates and Policy Capacity: Assessing Canada's ability to adapt to climate change. *Canadian Political Science Review*, 6(1), 3-14. <https://doi.org/10.24124/c677/2012367>
- Daugbjerg, C., & Halpin, D. (2010). Generating Policy Capacity in Emerging Green Industries: The Development of Organic Farming in Denmark and Australia. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 12(2), 141-157. <https://doi.org/10.1080/15239081003719201>
- Denis, J. L., Brown, L., Forest, P. G., Normandin, J. M., Cambourieu, C., Cannizzaro, V., & Preval, J. (2015). *Policy capacity for health system reform. ENAP & Nova Scotia Health Research Foundation*. Retrieved from http://recherche.enap.ca/cerberus/files/nouvelles/documents/La_recherche/PolicyCapacitySynthesis_2015-10-29.pdf
- Forest, P. G., Denis, J. L., Brown, L. D., & Helms, D. (2015). Health Reform Requires Policy Capacity. *International Journal of Health Policy and Management*, 4(5), 265. <https://doi.org/10.15171/ijhpm.2015.85>
- Forest, P. G., Denis, J. L., Brown, L. D., & Helms, D. (2015). Health Reform Requires Policy Capacity. *International Journal of Health Policy and Management*, 4(5), 265. <https://doi.org/10.15171/ijhpm.2015.85>

- Gaspay, S. M., Tiglaio, N. C., Tacderas, M. A., Tolentino, N. J., & Ng, A. C. (2023). Reforms in Metro Manila's Bus Transport System hastened by the Covid-19 Pandemic: A policy Capacity analysis of the EDSA busway. *Research in Transportation Economics*, 100, Article 101305. <https://doi.org/10.1016/j.retrec.2023.101305>
- Gen, S., & Wright, A. C. (2015). Policy Capacity is Necessary but not Sufficient: Comment on "Health Reform Requires Policy Capacity". *International Journal of Health Policy and Management*, 4(12), 837. <https://doi.org/10.15171/ijhpm.2015.145>
- Gleeson, D., Legge, D., O'Neill, D., & Pfeffer, M. (2011). Negotiating Tensions in Developing Organizational Policy Capacity: Comparative Lessons to be drawn. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 13(3), 237-263. <https://doi.org/10.1080/13876988.2011.565912>
- Hartley, K., & Zhang, J. (2018). Measuring Policy Capacity Through Governance Indices. In X. Wu, M. Howlett, & M. Ramesh (Eds.), *Policy Capacity and Governance* (Studies in the Political Economy of Public Policy). Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-54675-9_4
- Hartley, K., & Zhang, J. (2018). Measuring Policy Capacity Through Governance Indices. In X. Wu, M. Howlett, & M. Ramesh (Eds.), *Policy Capacity and Governance* (Studies in the Political Economy of Public Policy) (pp. 411-439). Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-54675-9_4
- Husain, L., Bloom, G., & Xiao, Y. (2023). Building Policy Capacity for Managing Rapid, Complex Change in China's health system. *Policy and Society*, 42(1), 28-48. <https://doi.org/10.1080/14494035.2021.1933336>
- Levac, D., Colquhoun, H., & O'Brien, K. K. (2010). Scoping Studies: Advancing the Methodology. *Implementation Science*, 5, Article 69. <https://doi.org/10.1186/1748-5908-5-69>
- Levasseur, K. (2015). Moving Mountains and applying Band-Aids: The State of Policy Capacity in Canada. *Canadian Political Science Review*, 8(2), 1-16. <https://doi.org/10.24124/c677/2014533>
- Mukherjee, I., Coban, M. K., & Bali, A. S. (2021). Policy Capacities and Effective Policy Design: A review. *Policy Sciences*, 54(2), 243-268. <https://doi.org/10.1007/s11077-021-09420-8>
- Painter, M., & Pierre, J. (2005). Unpacking policy capacity: Issues and themes. In *Challenges to State Policy Capacity: Global Trends and Comparative Perspectives* (pp. 1-18). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/9780230524194_1
- Parsons, W. (2004). Not just Steering but Weaving: Relevant Knowledge and the Craft of Building Policy Capacity and Coherence. *Australian Journal of Public Administration*, 63(1), 43-57. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8500.2004.00358.x>
- Pauly, L. W. (2014). Governing Global Risks: The evolution of policy capacity in the financial sector. *Wissenschaftszentrum für Sozialforschung, Berlin* (SP IV 2014), 103. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2183937>

- Peters, B. G. (2015). Policy Capacity in Public Administration. *Policy and Society*, 34(3-4), 219-228.
<https://doi.org/10.1016/j.polsoc.2015.09.005>
- Qian, J. (2021). Policy Capacity in China's Social Policy Reform. In *The Political Economy of Making and Implementing Social Policy in China* (pp. 101-125). https://doi.org/10.1007/978-981-16-5025-3_5
- Regonini, G. (2017). Governmentalities without Policy Capacity. *Policy Sciences*, 50, 163-178.
<https://doi.org/10.1007/s11077-017-9283-3>
- Saddi, F. D. C., Peckham, S., Bloom, G., Turnbull, N., Coelho, V. S., & Denis, J. L. (2023). Employing the Policy Capacity Framework for Health System Strengthening. *Policy and Society*, 42(1), 1-13.
<https://doi.org/10.1093/polsoc/puac031>
- Sapeha, H., Wellstead, A., & Evans, B. (2020). Peering into the Black Box of Government Policy Work: The challenge of Governance and Policy Capacity. *Canadian Political Science Review*, 13(1), 1-33. <https://doi.org/10.24124/c677/20191612>
- Siriprakob, P., & Na Ayudhya, P. M. (2018). Hollow State?: A Case Study of Privately-run Elderly Residences in Japan. *jsn Journal*, 8(1), 101-123. <https://doi.org/10.14456/jsnjournal.2018.17> (in Thai)
- Tan, S. Y. (2019). Bureaucratic Autonomy and Policy Capacity in the Implementation of Capitation Payment Systems in Primary Healthcare: Comparative Case Studies of Three Districts in Central Java, Indonesia. *Journal of Asian Public Policy*, 12(3), 330-350.
<https://doi.org/10.1080/17516234.2018.1459150>
- Williams, R. A. (2012). Operationalizing 'Policy Capacity': A Case Study of Climate Change Adaptation in Canadian Finance Agencies. *Canadian Political Science Review*, 6(1), 65-74.
<https://doi.org/10.24124/c677/2012375>
- Wu, X., Ramesh, M., & Howlett, M. (2017). Policy capacity: A conceptual Framework for Understanding Policy Competences and Capabilities. *Policy and Society*, 34(3-4), 165-171.
<https://doi.org/10.1016/j.polsoc.2015.09.001>

